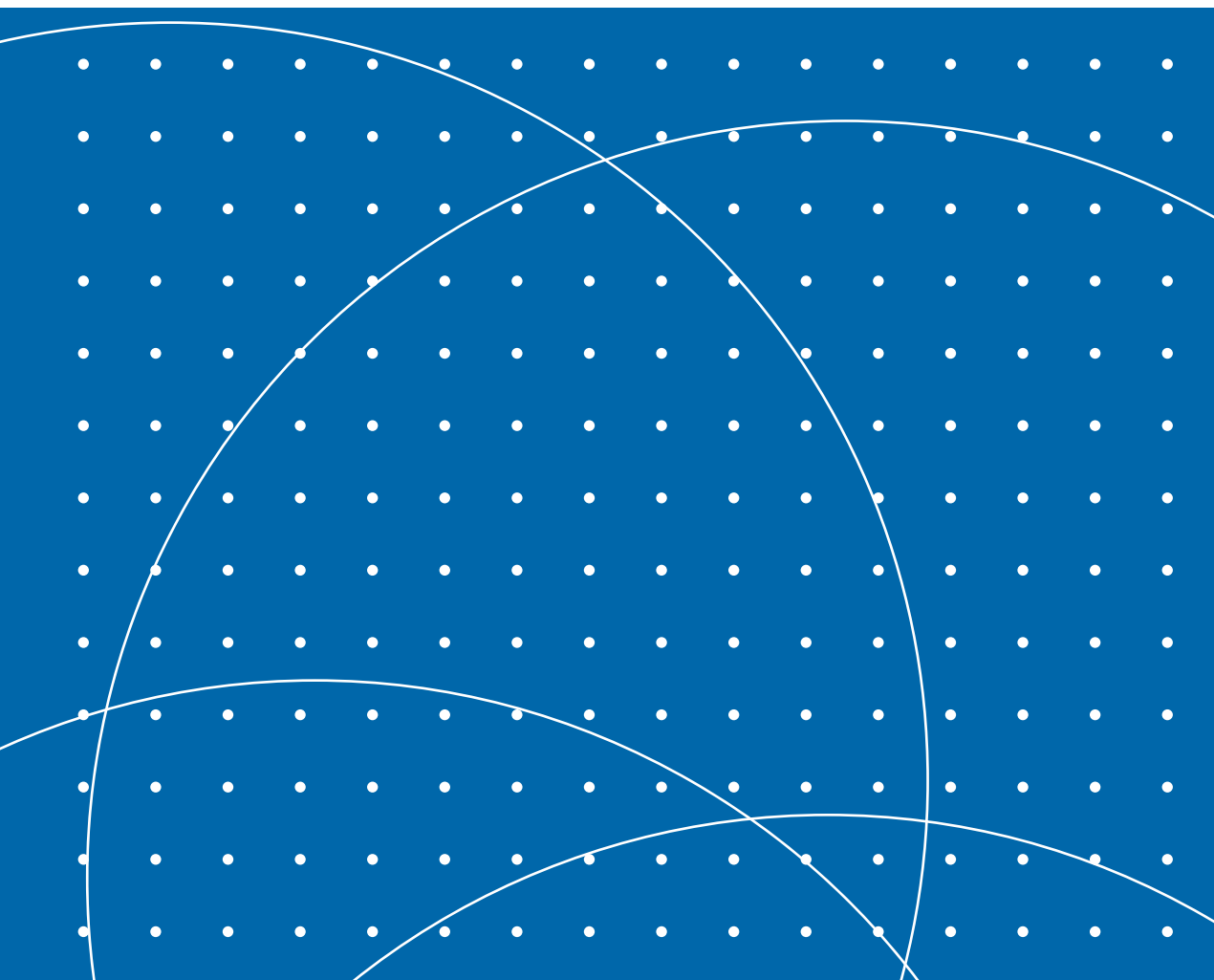

Indvandringens økonomiske konsekvenser

Delrapport

April 2011

Indvandringens økonomiske konsekvenser

Delrapport

April 2011

Indvandringens økonomiske konsekvenser
Delrapport

Udgiver:

Regeringens arbejdsgruppe om udredning af
indvandringens økonomiske konsekvenser

Redaktionen er afsluttet den 27. april 2011

Publikationen i elektronisk form er tilgængelig på www.nyidanmark.dk

Indhold

Indledning	5
Arbejdsgruppens opgave	5
Rapportens opbygning	7
Kapitel 1: Offentlige udgifter og indtægter i et bestemt år	8
1.1 Hovedresultater	8
1.2 Begrebsafklaring og definitioner	11
1.3 Gennemgang af tidligere undersøgelser - problemstillinger, resultater, datagrundlag og metode	14
1.3.1 DREAM (2011): Samlet nettobidrag fordelt på oprindelse	14
1.3.2 Matthiessen (2009): Immigration to Denmark	18
1.3.3 Velfærdskommissionen (2005): Fremtidens velfærd og globalisering	20
1.3.4 Wadensjö & Orrje (2002): Immigration and the Public Sector in Denmark	23
1.3.5 Finansministeriet (1998): Budgetredegørelse 98	25
1.3.6 Økonomiministeriet (1997): Økonomisk oversigt, december 1997	27
1.4 Forslag til nye analyser	30
Kapitel 2: Offentlige udgifter og indtægter over et livsforløb	32
2.1 Hovedresultater	32
2.2 Gennemgang af undersøgelserne - problemstilling, resultater, datagrundlag og metode	34
2.2.1 CEPOS (2009): Indvandreres og danskeres påvirkning af de offentlige finanser - der er behov for et politikskifte	35
2.2.2 Velfærdskommissionen (2005): Fremtidens velfærd og globaliseringen	37
2.2.3 Wadensjö & Orrje (2002): Immigration and the public sector in Denmark	39
2.3 Forslag til nye analyser	41

Kapitel 3: Samfundsøkonomiske konsekvenser hvis udlændingepolitikken fra før 2002 var blevet videreført	42
3.1 Hovedresultater	42
3.2 Gennemgang af de tidligere undersøgelser - problemstillinger, resultater, datagrundlag og metode	43
3.2.1 DREAM (2004): Indvandrere, offentlige udgifter og finanspolitisk holdbarhed	43
3.3 Forslag til nye analyser	45
Kapitel 4: Samfundsøkonomiske konsekvenser af forskellige scenarier for fremtidig indvandring og integration	46
4.1 Hovedresultater	46
4.2 Gennemgang af de tidligere undersøgelser - problemstillinger, resultater, datagrundlag og metode	47
4.2.1 JP/Nykredit (2010): Potentiale-beregning	48
4.2.2 Nationalbanken (2008): "Vækst, offentlige finanser og indvandring"	49
4.2.3 De Økonomiske Råd (2007): Kap. 3 "Vandringers betydning for arbejdsstyrken"	51
4.2.4 Velfærdskommissionen (2005): Fremtidens velfærd og globaliseringen	52
4.2.5 DREAM (2004): Indvandrere, offentlige udgifter og finanspolitisk holdbarhed	54
4.2.6 Wadensjö & Orrje (2002): Immigration and the public sector in Denmark	56
4.2.7 Tænketanken (2002): Indvandring, integration og samfundsøkonomi	59
4.3 Forslag til nye analyser	61
Litteratur	62
Bilag 1: Arbejdsgruppens kommissorium	64
Bilag 2: Arbejdsgruppens sammensætning	66

Indledning

Indledningen indeholder en beskrivelse af arbejdsgruppens opgave og sammensætning. Afslutningsvis er rapportens opbygning kort beskrevet.

Arbejdsgruppens opgave

Det fremgår af aftalen ”Nye Tider. Nye krav” mellem regeringen og Dansk Folkeparti, at:

”Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der igangsættes en udredning, der skal belyse de økonomiske virkninger af indvandringen og de økonomiske konsekvenser, hvis den tidligere udlændingepolitik fra før 2002 var blevet videreført.

Undersøgelsen skal derudover bl.a. afdække, hvad forskellige grupper af indvandrere koster i direkte udgifter (fx udgifter til asylområdet, tolke, integrationsprogram) og i udgifter til særforanstaltninger i skoler og institutioner. Derudover skal undersøgelsen afdække, hvad forskellige grupper af henholdsvis ikke-vestlige og vestlige indvandrere samt etniske danskere i gennemsnit koster og bidrager med til samfundet set over et livsforløb i dag set i forhold til før regeringens tiltræden.”

Der er tidligere gennemført en række undersøgelser af indvandringens økonomiske konsekvenser. Undersøgelserne er bl.a. gennemført af ministerier, arbejdsgrupper, kommissioner, Danmarks Statistik og forskningsinstitutioner.

På den baggrund besluttede Regeringens Økonomiudvalg i november 2010 at nedsætte en arbejdsgruppe, som på baggrund af tidligere undersøgelser resultater samt evt. supplerende data, skal afdække følgende spørgsmål:

1. *Hvad koster forskellige grupper af indvandrere fra henholdsvis ikke-vestlige og vestlige lande i direkte udgifter, fx udgifter til asylområdet og integrationsprogrammer samt til særforanstaltninger i skoler og institutioner?*
2. *Hvad koster og bidrager forskellige grupper af indvandrere og efterkommere med henholdsvis ikke-vestlig og vestlig oprindelse samt etniske danskere i gennemsnit med til samfundet over et livsforløb i dag set i forhold til før regeringens tiltræden?*

3. *Hvad de samfundsøkonomiske konsekvenser havde været, hvis den tidligere udlændingepolitik fra før 2002 var blevet videreført?*
4. *Hvilke samfundsøkonomiske konsekvenser vil forskellige scenarier for den fremtidige indvandring og integration have. Scenarierne kan fx omfatte en vellykket integration, en mindre fremtidig indvandring fra henholdsvis ikke-vestlige og vestlige lande samt en større fremtidig indvandring af højt kvalificeret arbejdskraft?*

De fire spørgsmål formuleret i arbejdsgruppens kommissorium belyses i de følgende kapitler på baggrund af resultaterne fra de tidligere undersøgelser af indvandringens økonomiske konsekvenser.

”De samfundsøkonomiske konsekvenser” er afgrænset til de økonomiske konsekvenser, som indvandringen fra henholdsvis vestlige og ikke-vestlige lande har haft på de offentlige finanser forstået som en balance mellem de offentlige indtægter og udgifter.

I en række af de tidligere undersøgelser, som arbejdsgruppen har fundet relevante at inddrage i denne rapport, sondres der mellem indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande¹. Denne betegnelse svarer stort set til opdelingen af indvandrere og efterkommere med oprindelse i hhv. vestlige og ikke-vestlige lande². Forskellen på de to betegnelser er, at Japan, Rusland, Ukraine, Hviderusland, Moldova, eks-Jugoslavien (herunder Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Montenegro, Serbien og Makedonien) og Albanien regnes som mere udviklede lande, men ikke som vestlige lande.

Betegnelsen af indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande eller vestlige og ikke-vestlige lande i denne rapport følger betegnelsen i de originale kilder.

Arbejdsgruppens fremstilling af resultaterne i de undersøgelser, der er inddraget i denne rapport, har været i høring hos forfatterne til de respektive analyser og beregninger.

¹ De mere udviklede lande omfatter USA, Canada, Japan, Australien og New Zealand samt de europæiske lande med undtagelse af Tyrkiet, Cypern, Aserbajdsjan, Usbekistan, Kasakhstan, Turkmenistan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Georgien og Armenien. De mindre udviklede lande omfatter alle øvrige lande.

² De vestlige lande omfatter alle EU-lande, Andorra, Island, Liechtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand. De ikke-vestlige lande er alle øvrige lande.

Beregningerne foretaget i DREAM modellen har været til høring hos DREAM.³ De modtagne bemærkninger er blevet indarbejdet i rapporten.

Rapportens opbygning

Rapporten indeholder ud over denne indledning følgende fire emnekapitler, der hver især indeholder svar på de fire spørgsmål, der er stillet i arbejdsgruppens kommissorium. Som afslutning på hvert kapitel anføres det endvidere, på hvilke områder arbejdsgruppen foreslår, at der igangsættes nye analyser

Kapitel 1 indeholder en gennemgang af de tidligere undersøgelser af de offentlige udgifter og indtægter i et bestemt år. Det er vigtigt at holde sig for øje, at disse beregninger i høj grad afhænger af de enkelte befolkningsgruppers aldersprofil i det pågældende år.

Kapitel 2 indeholder en gennemgang af de tidligere undersøgelser af de offentlige udgifter og indtægter set over et livsforløb.

Kapitel 3 indeholder en gennemgang af de tidligere undersøgelser af de samfundsøkonomiske konsekvenser, hvis udlændingepolitikken fra før 2002 var blevet videreført.

Kapitel 4 indeholder en gennemgang af de tidligere undersøgelser af de samfundsøkonomiske konsekvenser af forskellige scenarier for fremtidig indvandring og integration.

Arbejdsgruppens kommissorium og sammensætning vedlægges som bilag 1-2.

³ Følgende publikationer har ikke været i høring: Finansministeriet (1998) og Økonomiministeriet (1997). Dette skyldes manglende forfatterangivelse og en udgivelsesdato, der er markant ældre end de øvrige publikationer.

Kapitel 1: Offentlige udgifter og indtægter i et bestemt år

I dette kapitel belyses spørgsmålet om de direkte offentlige udgifter til forskellige grupper af indvandrere samt udgifter til særforanstaltninger:

Hvad koster forskellige grupper af indvandrere fra henholdsvis ikke-vestlige og vestlige lande i direkte udgifter, fx udgifter til asylområdet og integrationsprogrammer samt til særforanstaltninger i skoler og institutioner?

1.1 Hovedresultater

Arbejdsgruppen har foretaget en gennemgang af de beregninger og analyser, der er blevet offentliggjort i en række eksisterende undersøgelser, og som er relevante at inddrage i forhold til det i kommissoriet stillede spørgsmål om de direkte offentlige udgifter⁴.

Grundlæggende viser de tidligere beregninger, at indvandrere med oprindelse i mindre udviklede/ikke-vestlige lande har medført større offentlige udgifter end indtægter i det pågældende år, mens indvandrere fra mere udviklede/vestlige lande har givet et positivt nettobidrag til den offentlige sektor.

Således viser beregninger af nettooverførsler til den offentlige sektor foretaget i perioden 1998-2011 på den ene side en samlet offentlig *nettoudgift* vedrørende indvandrere fra mindre udviklede/ikke-vestlige lande på mellem 4,0 og 11,1 mia. kr. og på den anden side en samlet offentlig *nettoindtægt* fra indvandrere fra mere udviklede/vestlige lande på mellem 2,1 og 4,7 mia. kr. i det pågældende år - afhængig af undersøgelsernes opgørelsesmetode og -tidspunkt.

⁴ I en række af de tidligere undersøgelser, som arbejdsgruppen har fundet relevante at inddrage i denne rapport, sondres der mellem indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande. Denne betegnelse svarer stort set til opdelingen af indvandrere og efterkommere med oprindelse i hhv. vestlige og ikke-vestlige lande. Forskellen på de to betegnelser er, at Japan, Rusland, Ukraine, Hviderusland, Moldova, eks-Jugoslavien (herunder Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Montenegro, Serbien og Makedonien) og Albanien regnes som mere udviklede lande, men ikke som vestlige lande.

Betegnelsen af indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande eller vestlige og ikke-vestlige lande i denne rapport følger betegnelsen i de originale kilder.

Den seneste beregning af offentlige udgifter og indtægter i et bestemt år fordelt på herkomst og oprindelse er foretaget af DREAM i 2011 og viser nettobidraget til de offentlige finanser i hhv. 2010 og 2050. Hovedresultaterne i denne beregning er følgende:

- *Indvandrere fra mindre udviklede lande* gav i 2010 et negativt nettobidrag til de offentlige finanser på -4 mia. kr., svarende til -19.800 kr. i gennemsnit pr. person.
- Det skyldes primært, at denne gruppe indvandrere har en relativt lav deltagelse på arbejdsmarkedet og løn som beskæftiget⁵, og at indvandrerne dermed betaler mindre i skat og modtager flere indkomstoverførsler.
- DREAMs fremskrivning for 2050 viser, at det samlede nettobidrag vedrørende indvandrere fra mindre udviklede lande vil udgøre -11,1 mia. kr., svarende til -42.800 kr. i gennemsnit pr. person.
- *Indvandrere fra mere udviklede lande* gav i 2010 derimod et positivt nettobidrag til den offentlige sektor på 4,7 mia. kr. i 2010, svarende til 22.800 kr. i gennemsnit pr. person.
- Det skyldes primært, at denne gruppe indvandrere har en relativt høj deltagelse på arbejdsmarkedet og løn som beskæftiget, og at de dermed betaler mere i skat og modtager færre indkomstoverførsler.
- DREAMs fremskrivning for 2050 viser, at det samlede nettobidrag vedrørende indvandrere fra mere udviklede lande vil udgøre 5,1 mia. kr., svarende til 19.300 kr. i gennemsnit pr. person.
- *Efterkommeres* nettobidrag var negativt i 2010 og udgjorde -11,7 mia. kr., eller hvad der svarer til -118.900 kr. i gennemsnit pr. person, for efterkommere fra mindre udviklede lande, mens det for efterkommere fra mere udviklede lande var -2,5 mia. kr., svarende til -77.700 kr. pr. person i gennemsnit.
- Det er endnu usikkert, hvordan efterkommerne vil påvirke de offentlige finanser i de kommende år, da denne gruppe er fortsat meget ung. De høje negative beløb for efterkommergruppen er således ikke overraskende set i lyset af efterkommerens unge aldersprofil og skyldes bl.a. udgifter til børnepasning og uddannelse. Dette forhold vil givetvis ændre sig i takt med, at flere efterkommere kommer i den erhvervsaktive alder i de kommende år.
- DREAMs fremskrivning for 2050 viser også, at efterkommeres nettobidrag til de offentlige finanser vil blive positivt og udgøre 4,2 mia. kr., eller 22.400 kr. i gennem-

⁵ Det bemærkes, at det i DREAM-modellen er produktiviteten, der varierer mellem befolkningsgrupperne. Forskellene i produktivitet betyder, at lønnen som beskæftiget varierer mellem befolkningsgrupperne.

snit pr. person, for efterkommere fra mindre udviklede lande, mens det for efterkommere fra mere udviklede lande vil være 4,8 mia. kr., eller hvad der svarer til 37.500 kr. pr. person i gennemsnit.

- Til sammenligning gav *etniske danskere* samlet set større offentlige indtægter end udgifter i 2010. Etniske danskeres samlede nettobidrag til den offentlige sektor udgjorde ifølge DREAMs beregning ca. 8,5 mia. kr., svarende til 1.700 kr. pr. person i gennemsnit.
- Etniske danskeres samlede nettobidrag vil ifølge DREAMs beregninger blive negativt i 2050 og udgøre -38,9 mia. kr., svarende til -7.600 kr. pr. person i gennemsnit.

De ovenstående resultater er angivet i tabel 1.1, der viser det samlede nettobidrag, og tabel 1.2, der viser nettobidrag pr. person i gennemsnit, i år 2010 og 2050.

	2010	2050
Indvandrere		
Mindre udviklede lande	-4,0	-11,1
Mere udviklede lande	4,7	5,1
Efterkommere		
Mindre udviklede lande	-11,7	4,2
Mere udviklede lande	-2,5	4,8
Dansk oprindelse	8,5	-38,9

Kilde: DREAM (2011)

Note: Tallene bygger på en fremskrivning med 2006 som udgangspunkt og derfor ikke nødvendigvis afspejler den historisk korrekte situation i 2010.

	2010	2050
Indvandrere		
Mindre udviklede lande	-19.800	-42.800
Mere udviklede lande	22.800	19.300
Efterkommere		
Mindre udviklede lande	-118.900	22.400
Mere udviklede lande	-77.700	37.500
Dansk oprindelse	1.700	-7.600

Kilde: DREAM (2011)

Note: Tallene bygger på en fremskrivning med 2006 som udgangspunkt og derfor ikke nødvendigvis afspejler den historisk korrekte situation i 2010.

Det skal bemærkes, at DREAMs beregninger - i lighed med flere af de øvrige beregninger, der er beskrevet i dette kapitel - alene viser det samlede nettobidrag og det gennemsnit-

lige nettobidrag pr. person i det pågældende år fordelt på herkomst og oprindelse. Disse beregninger siger derfor ikke noget om, hvad en gennemsnitsperson eller en hel generation "koster" over et helt livsforløb. Resultaterne fra de tidligere undersøgelser, der indeholder beregninger af de offentlige omkostninger over et livsforløb, beskrives i rapportens kapitel 2.

Resultaterne i DREAMs analyser og andre beregninger af de direkte offentlige udgifter i det pågældende år, jf. litteraturgennemgangen i afsnit 1.3, varierer meget alt efter forudsætningerne, undersøgelsesmetoden og -tidspunktet. Dette kan bl.a. forklares ved de enkelte befolkningsgruppers alderssammensætning og ændringerne i indvandringsmønstret i forskellige perioder. Særligt beregningerne af de offentlige udgifter og indtægter vedrørende efterkommere er usikre, da efterkommergruppen har en meget ung aldersprofil.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der foretages en opgørelse af de offentlige udgifter til og indtægter fra de enkelte befolkningsgrupper på baggrund af de nyeste registerbaserede data. Arbejdsgruppen foreslår også en særskilt undersøgelse af de offentlige udgifter til særforanstaltninger, der mangler helt at blive undersøgt. Behovet for supplerende undersøgelser er nærmere beskrevet i afsnit 1.4 sidst i kapitlet.

1.2 Begrebsafklaring og definitioner

Kapitlet indeholder en sammenfatning af hovedresultaterne i de tidligere undersøgelser, hvor de offentlige udgifter og indtægter har været undersøgt. Nedenfor følger en beskrivelse af de vigtigste definitioner og begreber, der bliver brugt i analyser af de offentlige udgifter.

Definition af direkte offentlige udgifter

Ved offentlige udgifter forstås først og fremmest udgifter til indkomstoverførsler samt udgifter til individuelt og kollektivt offentligt forbrug. Offentlige udgifter, der vedrører indvandringens økonomiske konsekvenser, kan deles op i flere kategorier.

Arbejdsgruppen har grupperet de offentlige udgifter i disse fem hovedkategorier:

- A. Udgifter til grænsekontrol og præasyl
- B. Udgifter knyttet til modtagelse og integration
- C. Udgifter til indkomstoverførsler
- D. Individuelle offentlige serviceudgifter
- E. Kollektive offentlige serviceudgifter

Derudover kan man kategorisere offentlige udgifter som enten direkte eller indirekte udgifter.

Direkte offentlige udgifter kan forstås som udgifter, der kan henføres til de enkelte individer i de enkelte befolkningsgrupper. Disse udgifter kan grupperes under kategorier for indkomstoverførsler (kategori C) samt individuelle offentlige serviceudgifter til f.eks. sundhedsvæsen, undervisning og social omsorg (kategori D). Derudover kan udgifter til modtagelse og integration af udlændinge (kategori B) også kategoriseres som direkte offentlige udgifter, da disse udgifter udelukkende skyldes en bestemt befolkningsgruppe, og ville ikke være til stede, hvis der ikke boede indvandrere i Danmark.

Indirekte offentlige udgifter kan defineres som de offentlige udgifter, der ikke direkte kan knyttes til de enkelte individer eller en bestemt befolkningsgruppe, som er bosat i Danmark. Udgifter til grænsekontrol og præasyl (kategori A), der ikke vedrører personer, som er bosat i Danmark, samt kollektive offentlige serviceudgifter til f.eks. forsvar, brandvæsen, miljø og skattevæsen (kategori E), der ikke kan knyttes til konkrete individer, kan således betegnes som indirekte offentlige udgifter.

Af tabel 1.3 fremgår de ovenstående hovedkategorier suppleret med flere eksempler på de tilhørende udgiftsområder.

Tabel 1.3: Udgiftskategorier og opgørelsesmuligheder

Kategori	Udgiftsområde
A (indirekte) Grænsekontrol og præasyl	Asylcentre
	Grænsekontrol Administration af udlændingeregler Udsendelse Internationale udgifter
B (direkte) Udgifter knyttet til modtagelse og integration	Integrationsprogram, introduktionsforløb og repatriering Danskuddannelse Integrationsprojekter
	Tolkebistand Øvrige særforanstaltninger
C (direkte) Indkomstoverførsler (ekskl. B)	F.eks. folkepension, førtidspension, efterløn, SU, sygedagpenge, barselsdagpenge, arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp og starthjælp
D (direkte) Individuelle offentlige serviceudgifter (ekskl. B)	F.eks. sundhedsvæsen, undervisning, social omsorg
E (indirekte) Kollektive offentlige serviceudgifter (ekskl. A og B)	F.eks. forsvar, brandvæsen, økonomiske anliggender, miljø og skattevæsen
	Politi, retsvæsen, kriminalforsorg

Definition af særforanstaltninger

Spørgsmålet i arbejdsgruppens kommissorium er også rettet mod de offentlige udgifter til *særforanstaltninger* i skoler og institutioner. Særforanstaltninger kan defineres som udgifter til tiltag, der specifikt er målrettet udlændinge, og som der er en offentlig finansieret udgift forbundet med. Særforanstaltninger kan f.eks. være opstået som følge af sprogvanskeligheder blandt udlændinge. Der kan også være særforanstaltninger, der er etableret som følge af udlændinges særlige kultur, religion eller livsstil. Særforanstaltninger er altså tiltag, som alene eksisterer, fordi der bor borgere med en udenlandsk baggrund i Danmark.

Der findes ikke offentliggjorte undersøgelser af udgifter til særforanstaltninger, hvorfor denne del af kommissoriets spørgsmål ikke kan besvares på baggrund af den eksisterende viden på området.

1.3 Gennemgang af tidligere undersøgelser - problemstillinger, resultater, datagrundlag og metode

Følgende seks undersøgelser (seneste først) er blevet vurderet af arbejdsgruppen som relevante i forhold til det i kommissoriet stillede spørgsmål om de offentlige udgifter i et bestemt år:

- DREAM (2011): *Samlet nettobidrag fordelt på oprindelse - Baseret på DREAMs 2009-fremskrivning*
- Matthiessen (2009): *Immigration to Denmark: An Overview of the Research Carried Out from 1999 to 2006 by the Rockwool Foundation Research Unit*
- Velfærdskommissionen (2005): *Fremtidens velfærd og globaliseringen*
- Wadensjö & Orrje (2002): *Immigration and the public sector in Denmark*
- Finansministeriet (1998): *Budgetredegørelse 98*
- Økonomiministeriet (1997): *Økonomisk oversigt, december 1997*

I de følgende afsnit følger en detaljeret gennemgang af de udvalgte undersøgelser i forhold til analysernes problemstilling, resultater, metode og datagrundlag.

1.3.1 DREAM (2011): *Samlet nettobidrag fordelt på oprindelse*

Problemstilling

DREAM-gruppen har for CEPOS foretaget en analyse af det samlede nettobidrag til den offentlige sektor i 2010 fordelt på herkomst og oprindelse, dvs. en beregning af de offentlige indtægter fratrukket de offentlige udgifter for indvandrere, efterkommere⁶ og personer med dansk oprindelse.

Resultater

DREAMs opgørelse af det samlede nettobidrag viser, hvorledes medlemmerne af de enkelte befolkningsgrupper tilsammen bidrager til den primære saldo i 2010. DREAMs analyse viser følgende:

⁶ Efterkommere har forældre, der er indvandrere fra hhv. vestlige og ikke-vestlige lande, men er selv født i Danmark.

- Indvandrere fra mindre udviklede lande, der opholdt sig i Danmark i 2010, medførte en offentlig **nettoudgift på 4,0 mia. kr.**, svarende til 19.800 kr. pr. person.
- Indvandrere fra mere udviklede lande, der opholdt sig i Danmark i 2010, medførte en offentlig **nettoindtægt på 4,7 mia. kr. i 2010**, svarende til 22.800 kr. pr. person.
- Efterkommere med oprindelse i mindre udviklede lande medførte en offentlig **nettoudgift på 11,7 mia. kr. i 2010**, svarende til 118.900 kr. pr. person.
- Efterkommere med oprindelse i mere udviklede lande medførte en offentlig **nettoudgift på 2,5 mia. kr. i 2010**, svarende til 77.700 kr. pr. person.
- Restbefolkningen bidrog med en offentlig **nettoindtægt på 8,5 mia. kr. i 2010**, svarende til 1.700 kr. pr. person.

Indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande har således samlet set medført en nettoudgift på 15,7 mia. kr. i 2010, hvoraf 11,7 mia. kr. vedrører efterkommere, dvs. personer der er født i Danmark.

Dette er som før nævnt ikke overraskende set i lyset af, at efterkommergruppen har en særdeles ung aldersprofil og ikke i samme grad er kommet ud på arbejdsmarkedet som de øvrige befolkningsgrupper. Tal fra Integrationsministeriet⁷ viser, at 69 pct. af efterkommere med ikke-vestlig oprindelse var i alderen 0-15 år i 2010. Hovedparten af efterkommerne er således børn og unge, der ”trækker” på de offentlige finanser i form af udgifter til børnepasning, skole, ungdomsuddannelse og øvrige uddannelses tilbud, og som kun i mindre grad bidrager med skatteindtægter.

DREAMs fremskrivning giver en opgørelse af de enkelte befolkningsgruppers samlede netto bidrag til den primære saldo i 2050. Fremskrivningen viser følgende:

- Indvandrere fra mindre udviklede lande, der til den tid vil opholde sig i landet, vil medføre en offentlig **nettoudgift på 11,1 mia. kr. i 2050**, svarende til 42.800 kr. pr. person.
- Indvandrere fra mere udviklede lande, der i 2050 vil opholde sig i landet, vil bidrage med en offentlig **nettoindtægt på 5,1 mia. kr. i 2050**, svarende til 19.300 kr. pr. person.
- Efterkommere med oprindelse i mindre udviklede lande vil i 2050 bidrage med en offentlig **nettoindtægt på 4,2 mia. kr.**, svarende til 37.500 kr. pr. person.

⁷ Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration 2010.

- Efterkommere med oprindelse i mere udviklede lande vil i 2050 bidrage med en offentlig **nettoindtægt på 4,8 mia. kr.**, svarende til 22.400 kr. pr. person.
- Restbefolkningen vil i 2050 medføre med en offentlig **nettoudgift på 38,9 mia. kr. i 2010**, svarende til -7.600 kr. pr. person.

Beregningsresultaterne for 2010 og 2050 er opsummeret i tabellerne nedenfor:

Tabel 1.4: Udgifter, indtægter og det samlede nettobidrag i 2010 fordelt på herkomst og oprindelse, mia. kr.

	Indvandrere		Efterkommere		Restbe- folkning	I alt
	mindre udviklede lande	mere udviklede lande	mindre udviklede lande	mere udviklede lande		
2010						
Indkomstoverførsler	-14,4	-10,9	-2,7	-1,0	-281,5	-310,5
Offentligt forbrug	-16,1	-16,3	-12,1	-3,6	-479,9	-528,1
Øvrige udgifter	-5,9	-6,2	-1,4	-0,5	-131,1	-145,1
Direkte skatter	14,2	18,7	1,3	1,3	496,4	531,9
Indirekte skatter	13,3	14,3	2,5	1,1	303,8	335,0
Øvrige indtægter	5,1	5,0	0,6	0,3	100,8	111,8
Nettobidrag i alt	-4,0	4,7	-11,7	-2,5	8,5	-5,0
2050						
Indkomstoverførsler	-23,1	-14,7	-7,1	-4,7	-256,1	-305,7
Offentligt forbrug	-24,1	-22,1	-15,8	-10,7	-519,0	-591,7
Øvrige udgifter	-7,8	-8,0	-4,7	-3,3	-133,5	-157,3
Direkte skatter	22,2	26,3	16,9	12,7	477,9	556,0
Indirekte skatter	15,9	17,4	11,0	8,1	297,3	349,6
Øvrige indtægter	5,9	6,2	3,8	2,8	94,5	113,2
Nettobidrag i alt	-11,1	5,1	4,2	4,8	-38,9	-36,0

Tabel 1.5: Nettobidrag til den offentlige sektor pr. person for indvandrere og efterkommere fordelt på oprindelse i 2010 og 2050, kr.

	2010	2050
Indvandrere		
Mindre udviklede lande	-19.800	-42.800
Mere udviklede lande	22.800	19.300
Efterkommere		
Mindre udviklede lande	-118.900	22.400
Mere udviklede lande	-77.700	37.400
Dansk oprindelse	1.700	-7.600

Metode og datagrundlag

DREAMs analyse beregner det samlede nettobidrag forstået som udtryk for balancen på den primære saldo de pågældende år, her opgjort i 2010-niveau og 2050-niveau. Beregningen af nettobidraget sker ved at trække udgifter og indtægter fra hinanden. Et negativt nettobidrag udtrykker således underskuddet på den primære saldo det pågældende år.

Udgifter er samlet i følgende tre kategorier:

- *Indkomstoverførsler* omfatter ydelser som dagpenge, efterløn, sociale pensioner, SU, kontanthjælp, udgifter til aktivering mv.
- *Offentligt forbrug* omfatter udgifter til uddannelse, sundhed, social omsorg mv.
- *Øvrige udgifter* omfatter alle de udgifter, der ikke falder under de øvrige kategorier, og omfatter eksempelvis offentlige investeringer, diverse overførsler til udlandet og de overførsler fra staten til husholdningerne, der ikke umiddelbart kan placeres i de øvrige grupper.

Indtægter er samlet i følgende tre kategorier:

- *Direkte skatter* omfatter som navnet indikerer direkte skatter og kildeskatter.
- *Indirekte skatter* omfatter indirekte skatter samt moms fra husholdninger.
- *Øvrige indtægter* omfatter bl.a. overførsler fra udlandet og kapitalsskatter.

Nettobidraget fordelt på herkomst og oprindelse beregnes for de enkelte befolkningsgrupper i det pågældende år. Nettobidraget i 2010 udtrykker således, hvorledes medlemmerne af de enkelte befolkningsgrupper tilsammen bidrager til den primære saldo netop dette år. Til beregningen af det gennemsnitlige nettobidrag pr. person har arbejdsgruppen fået supplerende oplysninger fra DREAM vedr. befolkningsstørrelse i hhv. 2010 og 2050.

Beregningen er en tværsnitsopgørelse og dermed *ikke* en opgørelse over det samlede nettobidrag for samtlige medlemmer af en given generation. Det skal understreges, at beregningen heller ikke nødvendigvis afspejler den historisk korrekte situation i 2010, idet DREAMs udgangspunkt for beregningerne er 2006, og 2010 således er et fremskrevet år. En mere retvisende opgørelse af de enkelte befolkningsgruppers nettobidrag kan formodentligt udtrækkes fra registerbaserede data i eks. Lovmodellen for det pågældende år.

DREAM-modellens datagrundlag udgøres blandt andet af tal fra DREAMs befolkningsfremskrivning, den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik (RAS), Lovmodellen, nationalregnskabet og tal vedrørende indkomster, pensionsbidrag og kapitalapparat.

1.3.2 Matthiessen (2009): *Immigration to Denmark*

Problemstilling

Poul Chr. Matthiessen belyser med udgangspunkt i en række tidligere undersøgelser⁸ af de samlede nettooverførsler til den offentlige sektor for indvandrere og efterkommere fra hhv. vestlige og ikke-vestlige lande i perioden 1991-2001 samt en beregning af de gennemsnitlige nettooverførsler til den offentlige sektor for hver voksen indvandrer og efterkommer⁹ fra hhv. vestlige og ikke-vestlige lande samt person med dansk oprindelse.

Resultater

Beregningerne af nettooverførslerne til den offentlige sektor fordelt på herkomst og oprindelse viser:

- Indvandrere fra ikke-vestlige lande medførte en offentlig **nettoudgift på 11,1 mia. kr. i 2001**, svarende til -57.900 kr. pr. person i gennemsnit.
- Indvandrere fra vestlige lande gav en offentlig **nettoindtægt på 3,6 mia. kr. i 2001**, svarende til 40.800 kr. pr. person i gennemsnit.
- Efterkommere med oprindelse i ikke-vestlige lande medførte en mindre offentlig **nettoudgift på 37 mio. kr. i 2001**, svarende til -4.500 kr. pr. person i gennemsnit.
- Efterkommere med oprindelse i vestlige lande medførte en offentlig **nettoindtægt på 0,5 mia. kr. i 2001**, svarende til 55.700 kr. pr. person i gennemsnit.

Indvandrere og efterkommere gav således samlet set anledning til en offentlig **nettoudgift på 7,1 mia. kr. i 2001**.

Analyseresultaterne er opsummeret i tabel 1.6 og 1.7.

⁸ Wadensjö (1999, 2000 & 2002), Wadensjö & Orrje (2002), Wadensjö & Gerdes (2004 & 2006) samt Wadensjö (2007).

⁹ Efterkommere har forældre, der er indvandrere fra hhv. vestlige og ikke-vestlige lande, men er selv født i Danmark.

Tabel 1.6: Nettooverførsler til den offentlige sektor fordelt på herkomst og oprindelse i 1991 og i 1995-2001, mia. kr. (løbende priser)

	Indvandrere ikke-vestlige lande	Indvandrere vestlige lande	Efterkommere ikke-vestlige lande	Efterkommere vestlige lande	Indvandrere og efterkommere i alt
1991	-4,9	1,0	0,0	0,1	-3,7
1995	-8,8	1,1	-0,1	0,1	-7,6
1996	-9,5	0,9	-0,1	0,2	-8,4
1997	-9,1	1,1	-0,1	0,3	-7,9
1998	-8,8	2,1	0,0	0,1	-6,5
1999	-9,4	2,2	-0,1	0,3	-7,1
2000	-10,6	3,5	-0,1	0,4	-6,9
2001	-11,1	3,6	0,0	0,5	-7,1

Tabel 1.7: Nettooverførsler til den offentlige sektor pr. person over 18 år fordelt på herkomst og oprindelse i 1991 og 1995-2001, kr. (løbende priser)

	Indvandrere ikke-vestlige lande	Indvandrere vestlige lande	Efterkommere ikke-vestlige lande	Efterkommere vestlige lande
1991	-49.000	14.800	700	19.300
1995	-65.300	14.100	-19.300	8.900
1996	-66.100	11.100	-16.300	26.700
1997	-60.900	12.600	-18.600	34.200
1998	-54.200	23.800	-700	19.300
1999	-55.700	25.200	-19.300	40.100
2000	-58.600	39.300	-14.100	50.500
2001	-57.900	40.800	-4.500	55.700

Note: Overførsler til og fra personer under 18 år er indregnet i deres forældres nettooverførsel.

Analyseresultaterne viser i overensstemmelse med Wadensjö & Orrjes (2002) beregninger, at en række forskellige faktorer har indflydelse på størrelsen af de samlede nettooverførsler for de enkelte befolkningsgrupper. Matthiessen fremhæver, at især følgende faktorer er relevante i denne sammenhæng:

- Indvandreres aldersprofil trækker i den positive retning forstået på den måde, at den relative høje andel indvandrere i den erhvervsaktive alder gerne skulle resultere i en højere nettooverførsel til den offentlige sektor.
- Indvandreres relativt lave erhvervsdeltagelse og det relativt lavere indkomstniveau trækker dog i den modsatte retning.

Disse to modsatrettede forhold gør, at den samlede nettooverførsel for indvandrere fra vestlige lande er forholdsvis høj, mens den samlede nettooverførsel for indvandrere fra ikke-vestlige lande er relativt lav.

Metode og datagrundlag

Beregningerne i Matthiessens udgivelse tager som nævnt udgangspunkt i en række tidligere undersøgelser, der beregner de samlede nettooverførsler til den offentlige sektor på baggrund af data i Lovmodellen. De udgifter, der ikke er medtaget i Lovmodellen og derfor ikke er med i beregningerne, er udgifter der ikke antages at være afhængige af befolkningsstørrelsen. Det er f.eks. udgifter til centraladministrationen, forsvar og de statslige subsidier til den private sektor.

På linje med Wadensjö & Orrjes (2002) beregninger omfatter denne undersøgelse *ikke* udgifter til præasyl, dvs. udgifter til asylansøgere i den tid, hvor deres ansøgning behandles. Disse udgifter betragtes som en del af de samlede udgifter til grænsekontrol og udgjorde 441 mio. kr. i 2007.

For yderligere beskrivelse af metode og datagrundlag se afsnit 1.3.4 Wadensjö & Orrje (2002).

1.3.3 Velfærdskommissionen (2005): *Fremtidens velfærd og globalisering*

Problemstilling

Velfærdskommissionens analyser indeholder beregninger af de gennemsnitlige offentlige udgifter pr. person for hhv. indvandrere og personer med dansk oprindelse.

Beregningerne er foretaget for personer af dansk oprindelse, indvandrere fra hhv. mere og mindre udviklede lande samt deres efterkommere fordelt på alder.

Resultater

Velfærdskommissionens beregninger viser, at indvandrere fra specielt mindre udviklede lande har tendens til at modtage mere i individuelle offentlige udgifter pr. person end personer fra de øvrige befolkningsgrupper af samme alder og køn. Det hænger først og fremmest sammen med disse indvandreres lavere deltagelse på arbejdsmarkedet, lavere løn og forøgede ledighedsrisiko. Alle disse elementer betyder, at der er tendens til, at en gennemsnitlig indvandrer fra mindre udviklede lande modtager mere i overførselsindkomst end en person fra et mere udviklet land eller en person af dansk oprindelse af samme alder og køn.

Ved de samlede individuelle offentlige udgifter forstås dels overførselsindkomster og dels offentlige serviceydelser, der stilles til rådighed for den enkelte. Individuelle offentlige serviceydelser er f.eks. børnepasning, uddannelse, sundhedskostninger og sociale foranstaltninger.

1. Individuelle offentlige udgifter pr. person fordelt på alder

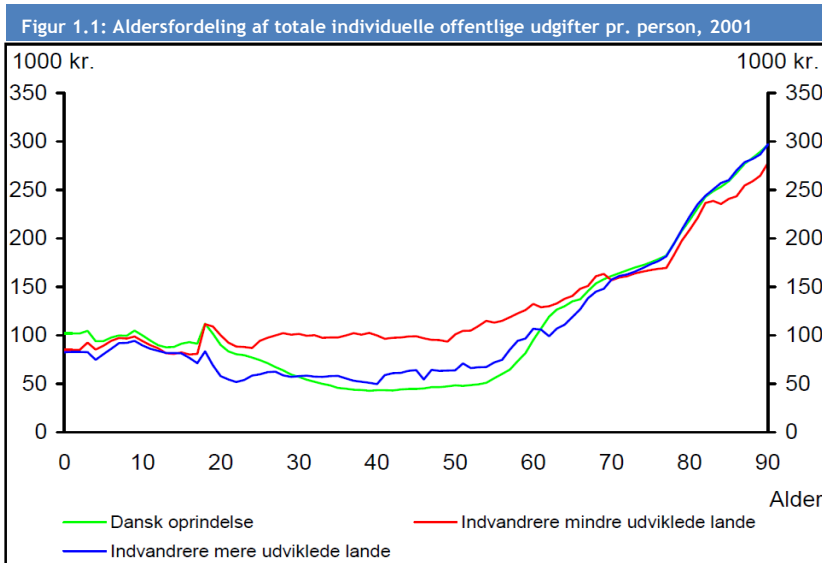
Indvandrere i førskolealderen modtager lidt mindre fra det offentlige end børn af dansk oprindelse. Det skyldes en lavere tendens til at anvende børneinstitutioner blandt indvanderne.

Fra omkring 20-års-alderen til 55-års-alderen er de offentlige udgifter for indvandrere fra mindre udviklede i gennemsnit omkring 100.000 kr. pr. person pr. år. Heraf udgør overførselsindkomst ca. 80.000 kr. I de samme aldersgrupper er de totale offentlige udgifter pr. person fra mere udviklede lande og personer af dansk oprindelse på omkring 50.000 kr. pr. person pr. år. Heraf udgør overførselsindkomst omkring 30.000 kr.

For personer i alderen 55 til 70 år stiger de offentlige udgifter for alle tre befolkningsgrupper, men mindst for indvandrere fra mindre udviklede lande, således at forskellen mellem de tre grupper gradvist indsnævres.

Ved 70-års-alderen modtager alle befolkningsgrupper godt 150.000 kr. pr. år. Fra 70-års-alderen er antallet af indvandrere så begrænset, at det for det individuelle offentlige forbrug er antaget, at alle befolkningsgrupper modtager det samme. Indvandrere fra mindre udviklede lande modtager derimod i gennemsnit lidt mindre i overførselsindkomst, fordi ikke alle er berettigede til fuld folkepension.

Disse beregninger fremgår af figur 1.1.

Kilde: DREAM-modellen (Velfærdskommissionen 2005, s. 118)

2. Indvandreres og efterkommeres andel af overførselsindkomst og offentligt forbrug

Tendensen til, at indvandrere fra mindre udviklede lande giver højere offentlige udgifter pr. person i en given aldersgruppe end de øvrige befolkningsgrupper, slår også ud i, at indvandrere fra mindre udviklede lande modtager en større andel af de samlede overførselsindkomster end svarende til deres befolkningsandel. Dette er bemærkelsesværdigt, fordi andelen af ældre blandt gruppen af indvandrere fra mindre udviklede lande er meget lille.

I 2001 gik således 4,6 pct. af de offentlige overførselsindkomster til indvandrere fra mindre udviklede lande, mens gruppen udgjorde 3,0 pct. af befolkningen. Det er hovedsagelig ydelser som kontanthjælp og indkomst i aktiveringsforløb, som indvandrere fra mindre udviklede lande modtager.

Denne tendens er opsummeret i tabel 1.8.

Tabel 1.8: Indvandreres og efterkommeres andel af overførselsindkomster og offentligt forbrug set i forhold til deres andel i befolkningen, 2001

	Offentlige overførselsindkomster	Individuelt offentligt forbrug	Pct. af befolkningen
Indvandrere			
Mindre udviklede lande	4,6 %	2,1 %	3,0 %
Mere udviklede lande	3,2 %	2,2 %	2,9 %
Efterkommere	0,9 %	2,5 %	1,7 %
Indvandrere og efterkommere i alt	8,7 %	6,8 %	7,5 %

Metode og datagrundlag

Velfærdskommissionens analyser er foretaget ved hjælp af den økonomiske model DREAM.

Velfærdskommissionens beregninger bygger på en analyse af de økonomiske karakteristika for etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande. Der fokuseres på erhvervsfrekvenser, uddannelsesniveau, løn for beskæftigede, ledighed og individuelle offentlige udgifter pr. person. De individuelle offentlige udgifter omfatter dels overførselsindkomster, dels individuelle offentlige serviceydelser, f.eks. børnepasning, uddannelse, sundhed og sociale foranstaltninger. Offentlige udgifter, som ikke kan fordeles på det enkelte individ, fordeles jævnt på alle borgere i analyserne.

DREAM-modellens datagrundlag udgøres blandt andet af tal fra DREAMs befolkningsfremskrivning, den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik (RAS), Lovmodellen, nationalregnskabet og tal vedrørende indkomster, pensionsbidrag og kapitalapparat.

1.3.4 Wadensjö & Orrje (2002): *Immigration and the Public Sector in Denmark*

Problemstilling

Wadensjö & Orrje har for Rockwool Fondens Forskningsenhed beregnet de samlede nettooverførsler til den offentlige sektor i 1991, 1995, 1996, 1997 og 1998 for indvandrere og efterkommere¹⁰ fra hhv. vestlige og ikke-vestlige lande.¹¹

¹⁰ Efterkommere har forældre, der er indvandrere fra hhv. vestlige og ikke-vestlige lande, men er selv født i Danmark.

¹¹ Gruppen af indvandrere og efterkommere fra vestlige lande omfatter personer med oprindelse i EU-lande, Norge, Schweiz, Island, Nordamerika, Australien og New Zealand. Alle øvrige lande indgår i gruppen af ikke-vestlige lande.

Resultater

Beregningerne af nettooverførslerne til den offentlige sektor fordelt på herkomst og oprindelse viser:

- Indvandrere fra ikke-vestlige lande alene medførte en offentlig **nettoudgift på 8,8 mia. kr. i 1998**, svarende til -54.000 kr. pr. person i gennemsnit.
- Indvandrere fra vestlige lande alene gav en offentlig **nettoindtægt på 2,1 mia. kr. i 1998**, svarende til 23.900 kr. pr. person i gennemsnit.
- Efterkommere med oprindelse i ikke-vestlige lande medførte en mindre offentlig **nettoindtægt på 16 mio. kr. i 1998**, svarende til 2.000 kr. pr. person i gennemsnit.
- Efterkommere med oprindelse i vestlige lande medførte en offentlig **nettoindtægt på 139 mio. kr. i 1998**, svarende til 19.600 kr. pr. person i gennemsnit.

Indvandrere og efterkommere gav således samlet set anledning til en offentlig **nettoudgift på ca. 6,5 mia. kr. i 1998**.

Analyseresultaterne er opsummeret i tabellerne nedenfor:

Tabel 1.9: De samlede nettooverførsler til den offentlige sektor for indvandrere og efterkommere fordelt på oprindelse i 1991-1998, mia. kr. (løbende priser)

	1991	1995	1996	1997	1998
Indvandrere					
Ikke-vestlige lande	-4,9	-8,4	-9,7	-9,2	-8,8
Vestlige lande	1,0	0,8	0,9	1,1	2,1
Efterkommere					
Ikke-vestlige lande	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0
Vestlige lande	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1
Alle indvandrere og efterkommere	-3,7	-7,6	-8,6	-8,0	-6,5

Tabel 1.10: Nettooverførsler til den offentlige sektor pr. person for indvandrere og efterkommere fordelt på oprindelse i 1991-1998, kr. (løbende priser)

	1991	1995	1996	1997	1998
Indvandrere					
Ikke-vestlige lande	-48.900	-63.900	-66.000	-60.300	-54.000
Vestlige lande	14.500	9.400	10.900	13.000	23.900
Efterkommere					
Ikke-vestlige lande	700	-32.300	-11.600	-13.100	2.000
Vestlige lande	19.600	18.900	27.500	34.400	19.600

De relativt store udsving i nettooverførsler til den offentlige sektor for de enkelte befolkningsgrupper kan delvist forklares ved variable som køn, alder og husholdningsstatus. Størstedelen af forklaringen ligger dog i forskellene i de enkelte befolkningsgruppers deltagelse på arbejdsmarkedet og lønniveau ved beskæftigelse.

Den relativt høje offentlige nettoudgift vedrørende indvandrere fra ikke-vestlige lande skyldes derfor primært, at denne gruppe indvandrere har en relativt lav deltagelse på arbejdsmarkedet og løn som beskæftiget, og at indvandrerne dermed betaler mindre i skat og modtager flere indkomstoverførsler.

Metode og datagrundlag

Wadensjö & Orrjes beregninger er foretaget på baggrund af registerdata i Lovmodellen for 1998. Lovmodellen samler en række registre med oplysninger om bl.a. indkomst, skat, overførsler og serviceydelser fordelt på køn, alder og oprindelse (vestlig/ikke-vestlig). Lovmodellen kan således bruges til at beregne indtægter og udgifter fordelt på forskellige grupper af befolkningen.

I Lovmodellen bliver de direkte skatter fordelt på individer, der betaler disse skatter, mens de indirekte skatter bliver fordelt på individer efter deres andel af de disponible indkomster. Indkomstoverførsler er ligeledes fordelt på de enkelte individer. Hovedparten af det offentlige forbrug fordeles enten på de enkelte individer (eks. udgifter til uddannelse, sundhed og ældrepleje) eller jævnt fordelt på hele befolkningen.

De udgifter, der ikke er medtaget i Lovmodellen og derfor ikke er med i beregningerne, er udgifter der ikke antages at være afhængige af befolkningstørrelsen. Det er f.eks. udgifter til centraladministrationen, forsvar og de statslige subsidier til den private sektor.

Wadensjö & Orrjes beregninger omfatter *ikke* udgifter til præasyl, dvs. udgifter til asylansøgere i den tid, hvor deres ansøgning behandles. Disse udgifter betragtes som en del af de samlede udgifter til grænsekontrol, der udgjorde 546 mio. kr. i 1991, 2,4 mia. kr. i 1995, 2,3 mia. kr. i 1996 og 1,3 mia. kr. i 1997 (løbende priser).

1.3.5 Finansministeriet (1998): *Budgetredegørelse 98*

Problemstilling

Finansministeriets budgetredegørelse fra 1998 indeholder en opgørelse af de offentlige udgifter til den danske flygtningeindsats i perioden 1991-1998.

Resultater

I budgetredegørelsen konstateres, at de offentlige udgifter til flygtninge og indvandrere var faldet efter flere års vækst. Udgifterne blev således reduceret fra omkring **8,5 mia. kr. i 1996** til det i **1998 forventede niveau på 7,5 mia. kr.**

Tabel 1.11 viser de præcise beregninger i 1991-1998:

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Præasyl	0,5	0,6	2,3	2,3	2,2	1,2	1,0	0,6
Integrationsfasen	0,5	0,6	0,7	1,0	1,4	2,7	1,6	1,2
International indsats	0,7	0,9	0,8	0,7	0,8	0,9	0,7	0,7
Kommunefasen	2,4	2,6	2,5	3,1	3,4	3,7	4,4	5,0
I alt	4,0	4,8	6,3	7,1	7,8	8,5	7,7	7,5

Note: Grundet ændring af refusions- og udligningssystemet i 1992 er tallene fra 1991 og 1992 ikke direkte sammenlignelige med de efterfølgende år.

Udgifterne vedrørende asylansøgere og flygtninge mv. er fordelt på følgende kategorier:

- *Præasyl*: Sagsbehandling, indkvartering og underhold vedrørende asylansøgere i asylsøgningsfasen.
- *Integrationsfasen*: Integrationsprogram og underhold af flygtninge mv. i Dansk Flygtningehjælps og kommunalt regi, herunder det særskilte integrationsprogram for personer fra det tidligere Jugoslavien.
- *International indsats*: Indsatsen under u-landsrammen til internationalt humanitært hjælpearbejde.
- *Offentlige udgifter i kommunefasen*: Visse udgifter vedr. flygtninge og indvandrere, som har forladt præasyl- og integrationsfasen, og som er overgået til det almindelige kommunale system. Det er bl.a. kontanthjælp i indtil seks år efter flygtninge har fået meddelt opholdstilladelse, danskundervisning og administrationsudgifter forbundet med flygtninge og indvandrere generelt. Heri er inkluderet både statslige og kommunale udgifter.

Udgiftsudviklingen vurderes at have været stærkt præget af det store antal flygtninge fra eks-Jugoslavien, der ankom til Danmark i perioden 1991-1994. Præasyludgifterne blev budgetteret til 610 mio. kr. i 1998. Dette er det laveste niveau siden 1992 og beror på en forventning om, at antallet af asylansøgere var ved at blive stabilt på et noget lavere niveau svarende til årene før den store indrejse af flygtninge fra eks-Jugoslavien.

Metode og datagrundlag

Opgørelsen bygger på Finansministeriets egne beregninger.

1.3.6 Økonomiministeriet (1997): *Økonomisk oversigt, december 1997*

Problemstilling

Økonomiministeriet, Finansministeriet og Indenrigsministeriet opgjorde i 1997 de offentlige udgifter til indkomstoverførsler og individuelt offentligt forbrug samt direkte og indirekte skatter i 1995 for indvandrere og efterkommere samt personer med dansk oprindelse.

Hele befolkningen er opdelt i tre grupper:

- *Gruppe 1* omfatter indvandrere og efterkommere fra EU-lande, Norge, Schweiz, Island, Nordamerika, Australien og New Zealand.
- *Gruppe 2* omfatter indvandrere og efterkommere fra øvrige lande.
- Den øvrige befolkning er omfattet af *gruppe 3*.

Det skal bemærkes, at Økonomiministeriets beregning af nettoeffekten på de offentlige finanser fordelt på oprindelse *ikke* omfatter de offentlige serviceudgifter, der betragtes som uafhængige af ind- og udvandringen. Se mere om hvilke offentlige udgifter og indtægter er medtaget i beregningen under afsnittet om metode og datagrundlag.

Resultater

1. Nettoeffekt på de offentlige finanser

Beregningerne af nettoeffekten på de offentlige finanser¹² fordelt på herkomst og oprindelse viser, at:

- Indvandrere og efterkommere fra EU-lande samt en række andre vestlige lande (gruppe 1) repræsenterede en offentlig **nettoindtægt på 1,0 mia. kr. i 1995**, svarende til 10.600 kr. pr. person over 18 år i gennemsnit.
- Indvandrere og efterkommere fra øvrige lande (gruppe 2) medførte en offentlig **nettoudgift på 11,3 mia. kr. i 1995**, svarende til 82.000 kr. pr. person over 18 år i gennemsnit.
- Den øvrige befolkning (gruppe 3) bidrog med en offentlig **nettoindtægt på 58,9 mia. kr. i 1995**, eller 15.000 kr. pr. person over 18 år i gennemsnit.

¹² Nettoeffekten er her beregnet ved, at indtægter i form af direkte skatter og indirekte skatter fratrækkes udgifter i form af indkomstoverførsler og individuelt offentligt forbrug.

Indvandrere og efterkommere gav således samlet set anledning til en offentlig *nettoudgift* på 10,3 mia. kr. i 1995.

Den samlede nettoeffekt på de offentlige finanser samt nettoeffekten pr. person over 18 år fordelt på udgiftskategori er vist i tabel 1.12. og 1.13 nedenfor:

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Alle
Indkomstoverførsler	-4,2	-9,6	-193,4	-207,2
Individuelt offentligt forbrug	-4,0	-11,3	-175,0	-190,3
Direkte skatter	5,7	5,3	268,0	279,0
Indirekte skatter	3,5	4,3	159,4	167,2
Samlet nettobidrag til de offentlige finanser	1,0	-11,3*	58,9	48,6**

Note: Gruppe 1 omfatter indvandrere og efterkommere fra EU-lande, Norge, Schweiz, Island, Nordamerika, Australien og New Zealand. Gruppe 2 omfatter indvandrere og efterkommere fra øvrige lande. Den øvrige befolkning er omfattet af gruppe 3.

* Inkl. udgifter til ca. 17.000 bosniske krigsflygtninge på 2,5 mia. kr.

** Det samlede nettobidrag for alle grupper er positivt. Det skyldes, at visse ufordelbare offentlige udgifter ikke er med i analysen.

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Alle
Indkomstoverførsler	-45.700	-70.100	-49.400	-50.000
Individuelt offentligt forbrug	-43.900	-82.100	-44.700	-45.900
Direkte skatter	62.300	38.700	68.400	67.300
Indirekte skatter	38.000	31.600	40.700	40.300
Nettobidrag pr. person over 18 år	10.600	-82.000	15.000	11.700

Note: Gruppe 1 omfatter indvandrere og efterkommere fra EU-lande, Norge, Schweiz, Island, Nordamerika, Australien og New Zealand. Gruppe 2 omfatter indvandrere og efterkommere fra øvrige lande. Den øvrige befolkning er omfattet af gruppe 3.

De fire udgifts- og indtægtskategorier er opbygget på følgende måde:

- *Indkomstoverførsler* omfatter ydelser som dagpenge, efterløn, sociale pensioner, SU, kontanthjælp, boligstøtte, børneydelser mv.
- *Individuelt offentligt forbrug* omfatter udgifter til uddannelse, sundhed, social tryghed, orden og sikkerhed, kultur mv.
- *Direkte skatter* omfatter bl.a. arbejdsmarkedsbidrag, indkomst- og formueskat, ATP-bidrag, husholdningerne vægtafgifter og skat af kapitalpension.
- *Indirekte skatter* omfatter bl.a. ejendomsskatter, punktafgifter, registreringsafgifter, told og moms.

Indvandrere og efterkommeres *erhvervsaktivitet* er af afgørende betydning for, i hvilket omfang de bidrager positivt eller negativt til de offentlige finanser.

2. Økonomiske gevinster ved indvandringen

Analysen af effekter på de offentlige finanser viser, at indvandringen kan have gunstige afledte realøkonomiske konsekvenser for den øvrige befolknings før-skat-indkomster:

- Levestandarden kan stige, såfremt arbejdsmarkedet er tilstrækkeligt fleksibelt (forudsætter dog også, at beskæftigelsesgraden blandt indvandrere også er tilstrækkeligt høj).
- Den samlede beskæftigelse kan på længere sigt øges, uden at det på langt sigt har en negativ konsekvens for reallønnen.
- Indvandringen kan øge lønspredningen, uden af de kortuddannedes relative lønninger påvirkes betydeligt.
- Indvandringen øger den private sektors opsparing til gavn for investeringer og betalingsbalance.

Beregninger af indvandringens afledte realøkonomiske gevinst viser, at når der bl.a. tages højde for såvel stigningen i virksomhedernes indtjening som den højere løn for de bedreuddannede,¹³ kan den samlede gevinst forbundet med indvandring fra gruppe 2 anslås til:

- **Ca. 0,02-0,1 mia. kr.** afhængig af reallønelasticitet ved den faktiske beskæftigelse, 1995 priser.
- **Ca. 0,1-0,5 mia. kr.** afhængig af reallønelasticitet ved beskæftigelse som den øvrige befolkning, 1995 priser.

Metode og datagrundlag

Analyserne er foretaget på baggrund af beregninger ud fra data i Lovmodellen.

I Lovmodellen sammenkædes anonymiserede stikprøver fra CPR-registret med en række øvrige administrative registre. Dette gør det muligt at beregne bl.a., i hvilken grad det enkelte individ er tilknyttet arbejdsmarkedet, hvor store beløb forskellige grupper af befolkningen modtager af bestemte typer af overførselsindkomst, samt i et vist omfang opgøre, i hvilken grad de modtager forskellige former for offentlig service.

De samlede offentlige udgifter er delt op i udgifter, der antages at være afhængige og uafhængige af indvandringen.

¹³ Se de øvrige forudsætninger for denne beregning i Økonomiministeriet (1997), afsnit 5.4.1, s. 151-156

De *uafhængige* offentlige udgifter er *ikke* medtaget i beregningerne. Det drejer sig bl.a. om udgifter til forsvar og de generelle offentlige tjenester, udgifter til boligområdet, udgifter til erhvervsøkonomiske forhold såsom energiforsyning, landbrug, råstofudvinding, erhvervsudvikling, veje, transport, kollektiv trafik, samfærdsel mv. og udgifter til offentlige subsidier som landbrugs- og erhvervsstøtte. Disse udgifter udgjorde 207,6 mia. kr. i 1995.

De *afhængige* udgifter omfatter udgifter, der direkte eller indirekte afhænger af immigrationen. De afhængige udgifter udgjorde 397,6 mia. kr. i 1995.

Disse udgifter bliver i undersøgelsen enten:

- jævnt fordelt over hele befolkningen
- bestemt af den enkelte borgers individuelle forbrug af en given ydelse
- eller knyttet direkte til indvandrere og flygtninge (eks. modersmålsundervisning)

De offentlige udgifter, der kan henføres til *direkte merudgifter* som følge af immigration, f.eks. udgifter til præasylfasen, er fordelt på alle personer i gruppe 2 med opholdstid på under fem år.

Skatteindtægter er inddelt i direkte og indirekte skatter. Ud af de samlede skatteindtægter på ca. 490 mia. kr. er 446 mia. kr. fordelt på de enkelte befolkningsgrupper.

Beregningerne af indvandringens effekt på de relative lønninger er foretaget med udgangspunkt i Borjas, Freeman & Katz' (1992) analyser af, hvordan indvandring via en ændring af det relative udbud af kortuddannet arbejdskraft har ændret de relative lønninger i USA i perioden 1980 til 1988, hvor immigranternes andel af arbejdsstyrken steg fra 6,9 pct. til 9,3 pct.

1.4 Forslag til nye analyser

På baggrund af de resultater, der fremgår af de tidligere undersøgelser, jf. afsnit 1.3 ovenfor, er det efter arbejdsgruppens opfattelse relevant at foretage en undersøgelse af de offentlige udgifter baseret på de seneste registerdata i Lovmodellen. En sådan opgørelse vil kunne vise de faktiske offentlige indtægter og udgifter på baggrund af det seneste tilgængelige registerdata og vil dermed være en mere præcis beregning end f.eks. DREAMS opgørelse fra 2011, der bygger på en fremskrivning med udgangspunkt i data fra 2006.

I regi af det tværministerielle udvalg om optjeningsprincipper for velfærdsydelser er der gennemført en kortlægning af udlændinges forbrug af forskellige indkomst- og serviceydelser, fortrinsvis på baggrund af Lovmodellen. Udvalget offentliggjorde resultaterne af denne kortlægning den 6. april 2011. Disse resultater, evt. med supplerende beregninger på baggrund af Lovmodellen, vil indgå i arbejdsgruppens anden del af afrapporteringen, der planlægges at ligge klar i september 2011.

Det i kommissoriet stillede spørgsmål om udgifter til særforanstaltninger kunne ikke besvares på baggrund af den eksisterende viden, da der som tidligere nævnt ikke findes undersøgelser, der har opgjort disse udgifter på en systematisk måde. Arbejdsgruppen finder det derfor relevant at foretage en særskilt undersøgelse af de offentlige udgifter til særforanstaltninger, jf. definitionen i afsnit 1.2, der vil muliggøre en opgørelse af den type udgifter, der ikke kan identificeres ved hjælp af registerdata eller regnskabstal i Finansloven og det kommunale budget- og regnskabssystem.

På den baggrund er der igangsat et pilotstudie for at afdække, hvilke typer særforanstaltninger der findes, hvordan oplysninger om udgifter til særforanstaltninger indsamles mest hensigtsmæssigt, og hvordan validiteten af de indsamlede oplysninger sikres. Pilotstudiet gennemføres af AKF, Anvendt KommunalForskning.

Kapitel 2: Offentlige udgifter og indtægter over et livsforløb

I dette kapitel beskrives beregninger af offentlige udgifter og indtægter over et livsforløb for indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande samt etniske danskere på baggrund af eksisterende litteratur. Arbejdsgruppen er i kommissoriet stillet følgende spørgsmål:

Hvad koster og bidrager forskellige grupper af indvandrere og efterkommere med henholdsvis ikke-vestlig og vestlig oprindelse samt etniske danskere i gennemsnit med til samfundet over et livsforløb i dag set i forhold til før regeringens tiltræden?

2.1 Hovedresultater

Der er i 2002, 2005 og 2009 foretaget beregninger af, hvad indvandrere fra mere og mindre udviklede lande (eller vestlige og ikke-vestlige lande) samt etniske danskere over et livsforløb bidrager med til samfundet. I modsætning til analyserne i forudgående kapitel er alle beregningerne foretaget for én generation, som bliver født eller indvandrer på analysetidspunktet. I nogle af disse analyser er bidraget opgjort over hele livsforløbet, mens dette beløb i andre undersøgelser er delt ud på det antal år, en person forventes at være i Danmark.

Indvandrere fra mindre udviklede lande har i alle beregningerne et *negativt nettobidrag* over et livsforløb:

- Den seneste beregning fra DREAM i 2009 viser, at en indvandrer fra et mindre udviklet land over et livsforløb i gennemsnit **koster den offentlige sektor 29.600 kr. pr. år**, vedkommende er i Danmark.
- Det negative nettobidrag over et livsforløb skyldes primært, at indvandrere fra mindre udviklede lande har en lavere deltagelse på arbejdsmarkedet og dermed i højere grad modtager overførselsindkomster og har en lavere skattebetaling end etniske danskere. Indvandrere fra mindre udviklede lande har desuden lavere løn som beskæftiget¹⁴.

¹⁴ Det bemærkes, at det i DREAM-modellen er produktiviteten, der varierer mellem befolkningsgrupperne. Forskellene i produktivitet betyder, at lønnen som beskæftiget varierer mellem befolkningsgrupperne.

Indvandrere fra mere udviklede lande har i alle beregningerne et *positivt* nettobidrag til den offentlige sektor over et livsforløb, dvs. de betaler mere til den offentlige sektor i form af skatter og afgifter, end de koster den offentlige sektor:

- Den seneste beregning fra 2009 viser, at en indvandrer fra et mere udviklet land set over et livsforløb i gennemsnit **bidrager med 13.500 kr. til den offentlige sektor pr. år**, vedkommende er i Danmark.
- Indvandrere fra mere udviklede lande har bl.a. et positivt nettobidrag, fordi de gennemsnitligt har en højere deltagelse på arbejdsmarkedet og højere produktivitet end indvandrere fra mindre udviklede lande. Indvandrere fra mere udviklede lande indvandrer desuden typisk efter endt uddannelse eller i forbindelse med videregående uddannelse og udvandrer typisk inden pensionsalderen¹⁵, hvilket betyder, at de kun i begrænset omfang er i Danmark i de aldre, hvor man modtager mest fra den offentlige sektor.

Til sammenligning har *etniske danskere* ifølge de to seneste beregninger et *negativt* nettobidrag¹⁶:

- Den seneste beregning viser, at en etnisk dansker over et livsforløb i gennemsnit **koster den offentlige sektor 5.500 kr. pr. år**.

Efterkommere fra både mere og mindre udviklede lande har over et livsforløb et *negativt* nettobidrag til den offentlige sektor:

- Den seneste beregning fra 2009 viser, at en efterkommer fra et mindre udviklet land **koster den offentlige sektor 28.900 kr. pr. år**.
- En efterkommer fra et mere udviklet land **koster ifølge denne beregning den offentlige sektor 8.500 kr. pr. år**.

Beregninger af efterkommeres bidrag til den offentlige sektor over et livsforløb er dog yderst usikre. Gruppen er meget ung, og beregningerne er derfor baseret på estimater af bl.a. deres fremtidige deltagelse på arbejdsmarkedet. Forskellen på efterkommere fra mere og mindre udviklede lande skyldes derfor primært forskelle i deres estimerede deltagelse på arbejdsmarkedet.

¹⁵ Velfærdskommissionen (2005): *Fremtidens velfærd og globalisering samt CEPOS (2009): Indvandreres og danskeres påvirkning af de offentlige finanser - der er behov for et politikskifte.*

¹⁶ Velfærdskommissionen (2005): *Fremtidens velfærd og globalisering samt CEPOS (2009): Indvandreres og danskeres påvirkning af de offentlige finanser - der er behov for et politikskifte.*

DREAM beregner det tilbagediskonterede (nutidsværdien) bidrag over personens livsforløb i Danmark, hvilket indebærer, at et negativt nettobidrag pr. borger er foreneligt med holdbare offentlige finanser. I DREAMs beregninger for CEPOS er et negativt nettobidrag på ca. 4.400 kr. pr. borger pr. år foreneligt med holdbare offentlige finanser.

Resultaterne af den seneste beregning er opsummeret i tabel 2.1:

Tabel 2.1: Årligt nettobidrag pr. person for en generation født i år 2008 fordelt på herkomst og oprindelse	
Nettobidrag pr. person pr. år, den pågældende er i Danmark	
Indvandrere	
Mindre udviklede lande	-29.600 kr.
Mere udviklede lande	13.500 kr.
Efterkommere	
Mindre udviklede lande	-28.900 kr.
Mere udviklede lande	-8.500 kr.
Dansk oprindelse	-5.500 kr.

Kilde: CEPOS (2009)

Note: Resultaterne er baseret på DREAMs beregning af et tilbagediskonteret nettobidrag over et livsforløb for en generation, som fødes i 2008. Nettobidraget omregnes til et gennemsnit pr. år, personen forventes at være i Danmark. På grund af beregningsmetoden er et negativt nettobidrag på ca. 4.400 kr. pr. borger pr. år foreneligt med holdbare offentlige finanser.

Da opgørelsesmetoderne i de tre forskellige beregninger afviger væsentligt fra hinanden, kan størrelsen af nettobidraget ikke sammenlignes. Der foreligger ikke i den eksisterende litteratur beskrivelser af nettobidrag for grupperne før regeringens tiltræden sammenlignet med nettobidrag beregnet de senere år. Det er desuden ikke muligt at sammenligne resultater af beregninger fra før regeringens tiltræden med nye beregninger, da beregningsmetoderne har ændret sig væsentligt i perioden.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der gennemføres analyser på DREAM-modellen, hvor man sammenligner nettobidrag over et livsforløb før og efter regeringens tiltræden.

2.2 Gennemgang af undersøgelserne - problemstilling, resultater, datagrundlag og metode

Følgende tre undersøgelser (seneste først) er blevet vurderet af arbejdsgruppen som relevante i forhold til det i kommissoriet stillede spørgsmål om de offentlige udgifter og indtægter over et livsforløb:

- CEPOS (2009): *Indvandreres og danskeres påvirkning af de offentlige finanser - der er behov for et politikskifte*
- Velfærdskommissionen (2005): *Fremtidens velfærd og globaliseringen*

- Wadensjö & Orrje (2002): *Immigration and the public sector in Denmark*

I de følgende afsnit følger en detaljeret gennemgang af de udvalgte undersøgelser i forhold til analysernes problemstilling, resultater, metode og datagrundlag.

2.2.1 CEPOS (2009): *Indvandreres og danskeres påvirkning af de offentlige finanser - der er behov for et politikskifte*

Problemstilling

DREAM har i 2009 for CEPOS gennemført beregninger på DREAM-modellen, der viser det gennemsnitlige nettobidrag - dvs. indtægter fratrukket udgifter - til den offentlige sektor pr. person over helt livsforløb. Dette nettobidrag er - til forskel fra Velfærdskommissionens beregninger (se nedenfor) - omregnet til et nettobidrag pr. år, den pågældende person må forventes at opholde sig i Danmark.

Beregningen af det gennemsnitlige nettobidrag pr. år personen opholder sig i Danmark er udført særskilt for indvandrere og efterkommere fra henholdsvis mere og mindre udviklede lande samt etniske danskere.

Resultater

Beregningerne viser - når de offentlige udgifter er fratrukket de offentlige indtægter - at:

- En indvandrer fra mindre udviklede lande i gennemsnit netto **koster den offentlige sektor 29.600 kr. pr. år**, personen forventes at være i Danmark.
- En indvandrer fra mere udviklede lande i gennemsnit netto **bidrager med 13.500 kr. pr. år**, personen forventes at være i Danmark, til den offentlige sektor.
- En efterkommer fra mindre udviklede lande i gennemsnit netto **koster den offentlige sektor 28.900 kr. pr. år**.
- En efterkommer fra mere udviklede lande i gennemsnit netto **koster den offentlige sektor 8.500 kr. pr. år**.
- En etnisk dansker i gennemsnit netto **koster den offentlige sektor 5.500 kr. pr. år**.

Beregningen for efterkommere er som nævnt tidligere usikker, da de fleste efterkommere fortsat ikke er i den erhvervsaktive alder.

DREAM beregner det tilbagediskonterede (nutidsværdien) bidrag over personens livsforløb i Danmark, hvilket indebærer, at et negativt nettobidrag pr. borger er foreneligt med holdbare offentlige finanser. I DREAMs beregninger for CEPOS er et negativt nettobidrag på ca. 4.400 kr. pr. borger pr. år foreneligt med holdbare offentlige finanser.

Metode og datagrundlag

DREAMs analyser for CEPOS er foretaget ved hjælp af den økonomiske model DREAM.

Disse beregninger bygger på følgende:

- En prognose for den fremtidige udvikling i antallet og alderssammensætningen af etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande.
- En analyse af de økonomiske karakteristika for etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande. Der fokuseres på erhvervsfrekvenser, uddannelsesniveau, produktivitet, ledighed og individuelle offentlige udgifter pr. person. De individuelle offentlige udgifter omfatter dels overførselsindkomster, dels individuelle offentlige serviceydelser, f.eks. børnepasning, uddannelse, sundhed og sociale foranstaltninger. Offentlige udgifter, som ikke kan fordeles på det enkelte individ, fordeles jævnt på alle borgere i analyserne.

På den baggrund beregnes det gennemsnitlige nettobidrag til den offentlige sektor pr. person over et helt livsforløb. Nettobidraget omfatter de gennemsnitlige offentlige indtægter (i form af bl.a. indkomstskat) pr. person fratrukket de gennemsnitlige offentlige udgifter (i form af f.eks. udgifter til overførselsindkomster) pr. person. Beregningerne viser med andre ord, hvad en person i gennemsnit kommer til at "koste eller bidrage med" til den offentlige sektor over et helt livsforløb, givet lovgivningen og statistiske karakteristika fra analysetidspunktet fastholdes. Beregningerne er foretaget for en gennemsnitlig repræsentant for en generation af etniske danskere, indvandrere og efterkommere, som fødes i 2008.

For at gøre forskelle i gennemsnitligt nettobidrag mellem oprindelsesgrupperne mere sammenlignelige beregnes for hver oprindelsesgruppe et gennemsnitligt nettobidrag pr. år, en person tilhørende generation 2008 opholder sig i Danmark.

Indvandrere, som fødes i 2008, vil typisk indvandre som voksne, og antal personår i Danmark reduceres tilsvarende i forhold til efterkommere og etniske danskere.

Modellens datagrundlag udgøres blandt andet af tal fra DREAMs befolkningsfremskrivning, den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik (RAS), Lovmodellen, nationalregnskabet og tal vedrørende indkomster, pensionsbidrag og kapitalapparat.

2.2.2 Velfærdskommissionen (2005): *Fremtidens velfærd og globaliseringen*

Problemstilling

I Velfærdskommissionens analyser belyses indtægter og udgifter til den offentlige sektor over et livsforløb for forskellige befolkningsgrupper. Beregningerne er foretaget for etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande opdelt på køn.¹⁷ Velfærdskommissionen har desuden analyseret konsekvenserne af forskellige scenarier for fremtidig indvandring og integration. Disse scenarier er beskrevet i kapitel 4.

Resultater

Set over et livsforløb viser Velfærdskommissionens analyser - når de offentlige udgifter er fratrukket de offentlige indtægter - at:

- En etnisk dansk *kvinde* i gennemsnit **koster den offentlige sektor 2,4 mio. kr.**, mens en etnisk dansk *mand* i gennemsnit **bidrager med 0,9 mio. kr.** til den offentlige sektor.

Når en etnisk dansk kvinde er dyrere for den offentlige sektor end en etnisk dansk mand, skyldes det bl.a., at kvinder i den erhvervsaktive alder i gennemsnit har en lavere deltagelse på arbejdsmarkedet og produktivitet end mænd, hvilket betyder, at kvinder betaler mindre i skat. Desuden lever kvinder i gennemsnit længere end mænd og deltager dermed i en længere periode ikke på arbejdsmarkedet, men modtager folkepension m.v. Desuden har kvinder i højere grad end mænd en tendens til at være enlige i den sidste del af livet (og kan dermed ikke blive passet af en ægtefælle ved sygdom).

- En *kvindelig* indvandrer fra mindre udviklede lande i gennemsnit **netto koster den offentlige sektor 4,4 mio. kr.**, mens en *mandlig* indvandrer fra mindre udviklede *lande* i gennemsnit **netto koster den offentlige sektor 0,3 mio. kr.**

¹⁷ Opdelingen på mere og mindre udviklede lande svarer stort set til opdelingen på vestlige og ikke-vestlige lande. De mere udviklede lande omfatter USA, Canada, Japan, Australien og New Zealand samt de fleste europæiske lande. De mindre udviklede lande omfatter landene i Afrika, Latinamerika, Asien (undtagen Japan) og Oceanien (undtagen Australien og New Zealand) samt enkelte europæiske lande bl.a. Tyrkiet og Cypern.

Når en indvandrer fra mindre udviklede lande er dyrere for den offentlige sektor end en etnisk dansker, skyldes det bl.a., at indvandrere fra mindre udviklede lande i forhold til etniske danskere i gennemsnit har en lavere deltagelse på arbejdsmarkedet og har en lavere produktivitet.

- En *kvindelig* indvandrer fra mere udviklede lande i gennemsnit **koster den offentlige sektor 0,7 mio. kr.**, mens en *mandlig* indvandrer fra mere udviklede lande i gennemsnit **bidrager med 3,0 mio. kr.** til den offentlige sektor.

Når en indvandrer fra mere udviklede lande bidrager mere til den offentlige sektor end indvandrere fra mindre udviklede lande, skyldes det bl.a., at indvandrere fra mere udviklede lande i den erhvervsaktive alder sammenlignet med indvandrere fra mindre udviklede lande i gennemsnit har en højere deltagelse på arbejdsmarkedet og har en højere produktivitet. Desuden forlader indvandrere fra mere udviklede lande relativt ofte Danmark, inden de bliver ældre og modtager dermed i mindre grad bl.a. offentlige sundheds- og plejeydelser.

- En *kvindelig* efterkommer fra mindre udviklede lande i gennemsnit **koster den offentlige sektor 3,1 mio. kr.**, mens en *mandlig* efterkommer fra mindre udviklede lande i gennemsnit **koster den offentlige sektor 0,2 mio. kr.**

Når en efterkommer fra mindre udviklede lande koster mindre end en indvandrer fra mindre udviklede lande, men mere end en etnisk dansker, skyldes det bl.a., at den estimerede erhvervsfrekvens er højere for efterkommere end for indvandrere, men lavere end for etniske danskere.

Beregningen for efterkommere fra mindre udviklede lande er dog usikker, da de fleste efterkommere fortsat ikke er i den erhvervsaktive alder. Erhvervsfrekvensen er således som nævnt før estimeret.

- En *kvindelig* efterkommer fra mere udviklede lande i gennemsnit **koster den offentlige sektor 2,1 mio. kr.**, mens en mandlig efterkommer fra mere udviklede lande i gennemsnit **bidrager med 0,5 mio. kr.** til den offentlige sektor.

Når en efterkommer fra mindre udviklede lande koster mere end en indvandrer fra mere udviklede lande, skyldes det bl.a., at efterkommerne som børn og unge er forbundet med omkostninger for det offentlige.

Efterkommere fra mere udviklede lande har dog til gengæld en deltagelse på arbejdsmarkedet, som er højere end for indvandrere fra mere udviklede lande, om end deres deltagelse på arbejdsmarkedet ikke er så høj som blandt etniske danskere.

Metode og datagrundlag

Velfærdskommissionens analyser er foretaget ved hjælp af den økonomiske model DREAM, og er i udgangspunktet beregnet på samme måde som DREAMS analyse, jf. afsnit 2.2.1.

DREAMs beregninger for Velfærdskommissionens adskiller sig dog fra beregningerne for CEPOS på følgende punkter:

- Velfærdskommissionen beregner for hver oprindelsesgruppe et gennemsnitligt nettobidrag pr. person, mens beregningen til CEPOS for hver oprindelsesgruppe er baseret på gennemsnitligt nettobidrag pr. år en person opholder sig i landet. Velfærdskommissionens beregninger er udarbejdet for etniske danskere og efterkommere, som fødes på analysetidspunktet, og indvandrere, som på analyse-tidspunktet kommer til Danmark i en alder af 22 år, hvilket er den gennemsnitlige indvandringsalder.

2.2.3 Wadensjö & Orrje (2002): *Immigration and the public sector in Denmark*

Problemstilling

Wadensjö & Orrje har for Rockwool Fondens Forskningsenhed beregnet de gennemsnitlige indtægter og udgifter til den offentlige sektor over et livsforløb for etniske danskere, indvandrere fra vestlige lande og indvandrere fra ikke-vestlige lande.

Resultater

Over et livsforløb viser Wadensjö & Orrjes analyser, at:

- Indvandrere fra ikke-vestlige lande i gennemsnit **koster den offentlige sektor 1,0 mio. kr.**, indvandrere fra vestlige lande i gennemsnit **koster 0,1 mio. kr.**, mens etniske danskere i gennemsnit **bidrager med 0,2 mio. kr.** til den offentlige sektor.

Det er primært i den erhvervsaktive alder, at indvandrere fra ikke-vestlige lande adskiller sig fra etniske danskere. Etniske danskere og indvandrere fra vestlige lande har gennemsnitligt et stort positivt nettobidrag fra begyndelsen af 20'erne til pensionsalderen,

mens indvandrere fra ikke-vestlige lande gennemsnitligt har et lille negativt nettobidrag i den alder. Personer yngre end 20 år og personer ældre end pensionsalderen har for alle grupper gennemsnitligt et negativt nettobidrag. For børn og unge under 18 år adskiller etniske danskere og indvandrere fra vestlige og ikke-vestlige lande sig ikke mærkbart fra hinanden. Udgifterne til pensionister fra den offentlige sektor i Wadensjö & Orrjes beregninger er sat lig etniske danskeres, da der ikke er et tilstrækkeligt antal indvandrere i pensionsalderen i datamaterialet til at beregne det reelle nettobidrag for indvandrere i denne aldersgruppe.

Metode og datagrundlag

Wadensjö & Orrjes beregninger er foretaget på baggrund af registerdata i Lovmodellen for 1998. Lovmodellen samler en række registre over bl.a. indkomst, skat, overførsler og serviceydelser opdelt på køn, alder og oprindelse (vestlig/ikke-vestlig). Lovmodellen kan således bruges til at vise indtægter og udgifter for forskellige grupper af befolkningen.

I Lovmodellen bliver de direkte skatter fordelt på individer, der betaler disse skatter, mens de indirekte skatter bliver fordelt på individer efter deres andel af de disponible indkomster. Indkomstoverførsler er ligeledes fordelt på de enkelte individer. Hovedparten af det offentlige forbrug fordeles enten på de enkelte individer (eks. udgifter til uddannelse, sundhed og ældrepleje) eller jævnt fordelt på hele befolkningen. De udgifter, der ikke er medtaget i Lovmodellen og derfor ikke er med i beregningerne, er udgifter der ikke antages at være afhængige af befolkningsstørrelsen. Det er f.eks. udgifter til centraladministrationen, forsvar og de statslige subsidier til den private sektor.

Beregningerne af udgifter over et livsforløb er således baseret på gennemsnitlige bidrag og omkostninger til etniske danskere, indvandrere fra vestlige lande og indvandrere fra ikke-vestlige lande i 1998 opdelt på køn og alder. Det gennemsnitlige nettobidrag viser således, hvad en person i gennemsnit kommer til at koste eller bidrage med til den offentlige sektor over et helt livsforløb, givet statistiske karakteristika fra 1998 fastholdes.

I modsætning til de øvrige beregninger af nettobidrag til det offentlige over et livsforløb har Wadensjö & Orrje gennemført beregningerne med en antagelse om, at alle indvandrere kommer til Danmark, når de er 0 år gamle. Mange indvandrere er dog voksne, når de indvandrer til Danmark, hvilket betyder, at udgifterne til indvandrere over et livsforløb reelt er lavere end i Wadensjö & Orrjes beregninger.

DREAM tager i deres beregninger højde for konsekvenser af ændret lovgivning for nettobidraget over et livsforløb, således at f.eks. effekterne af en ændret pensionsalder ind-

drages i beregningerne. Wadensjö & Orrje tager i deres beregninger ikke højde for sådanne ændringer i lovgivningen.

Alle beregningerne er foretaget med en diskonteringsrente på 2 pct.

2.3 Forslag til nye analyser

I den eksisterende litteratur findes der ikke sammenligninger af, hvad forskellige grupper af indvandrere og efterkommere med henholdsvis ikke-vestlig og vestlig oprindelse samt etniske danskere i gennemsnit bidrager med til samfundet over et livsforløb i dag set i forhold til før regeringens tiltræden. I litteraturen findes beregninger af, hvad indvandrere og efterkommere fra mere og mindre udviklede lande bidrager med til samfundet over et livsforløb efter regeringens tiltræden, men der sammenlignes ikke med tilsvarende beregninger fra før regeringens tiltræden.

På grund af udviklingen i beregningsmetoderne er det ikke muligt at sammenligne nyere analyser med analyser af nettobidraget for de forskellige grupper fra før regeringens tiltræden. F.eks. har de indlejrede forudsætninger og beregningsmetoder i DREAM-modellen ændret sig så væsentligt, at det ikke er muligt at sammenligne beregningerne over tid.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der foretages nye beregninger på DREAM-modellen til besvarelse af indeværende spørgsmål i kommissoriet. For det første foreslås, at beregningen, af hvad de forskellige grupper over et livsforløb bidrager med i dag, opdateres, så de nyeste oplysninger inkluderes og beregningen foretages for en generation, som fødes i 2011.

For at kunne vurdere hvad indvandrere fra vestlige og ikke-vestlige lande samt etniske danskere over et livsforløb bidrog med før regeringens tiltræden, beregnes et scenarie, hvor så mange parametre som muligt i modellen justeres til at svare til niveauet fra før regeringens tiltræden. Denne beregning vil også foretages for en generation, som fødes i 2011. Forskellen på nettobidraget i de to beregninger indikerer ændringen i det gennemsnitlige nettobidrag over et livsforløb for grupperne før regeringens tiltræden sammenlignet med i dag.

Kapitel 3: Samfundsøkonomiske konsekvenser hvis udlændingepolitikken fra før 2002 var blevet videreført

I dette kapitel beskrives analyser af de samfundsøkonomiske konsekvenser, hvis udlændingepolitikken fra før 2002 var blevet videreført. Arbejdsgruppen er i kommissoriet stillet følgende spørgsmål:

Hvad de samfundsøkonomiske konsekvenser havde været, hvis den tidligere udlændingepolitik fra før 2002 var blevet videreført?

3.1 Hovedresultater

DREAM har i 2004 udgivet en analyse af de samfundsøkonomiske konsekvenser af den ændrede udlændingepolitik, herunder særligt de samfundsøkonomiske konsekvenser af ændringen i indvandringsmønster som følge af den ændrede udlændingelov i 2002 og indførelsen af starthjælpen og den lave introduktionsydelse. Analysen blev udarbejdet for en tværministeriel arbejdsgruppe.

Beregningen viser, at effekten af ændringen i udlændingepolitikken er en årlig forbedring af den finanspolitiske holdbarhed på 0,29 pct. af BNP svarende til 4,3 mia. kr. i faste priser i 2006. Effekten skyldes primært det ændrede indvandringsmønster, mens der i beregningerne kun er en begrænset effekt af indførelsen af starthjælpen og den lave introduktionsydelse. I beregningen indgår alene den direkte offentlige mindregift ved starthjælpen, og der er således ikke taget højde for, at starthjælpen styrker tilskyndelsen til at komme i arbejde og dermed arbejdsudbuddet.

Tabel 3.1: Samfundsøkonomiske konsekvenser af ændringen af udlændingeloven og indførelsen af start-hjælpen

	Ændring i pct. af BNP	Ændring i 2006
Udlændingeloven	0,26 %	3,9 mia. kr.
Starthjælpen	0,03 %	0,4 mia. kr.
I alt	0,29 %	4,3 mia. kr.

Kilde: DREAM (2004)

Note: I beregningen af de samfundsøkonomiske konsekvenser ved indførelsen af starthjælpen indgår alene det ændrede ydelsesniveau, mens eventuelle beskæftigelsesmæssige konsekvenser ikke indgår.

Disse beregninger er foretaget kort tid efter indførelsen af den ændrede udlændingepolitik, og det er derfor relevant at opdatere beregningerne, således at der kan tages højde for den seneste viden om bl.a. indvandningsmønsteret.

Beregningerne af de samfundsøkonomiske konsekvenser, hvis den tidligere udlændingepolitik var videreført, kan gennemføres ved at sammenligne den finanspolitiske holdbarhed nu med et alternativt scenario, hvor udlændingepolitikken fra før regeringens tiltræden genindføres. Forskellen i finanspolitisk holdbarhed i de to beregninger viser de samfundsøkonomiske konsekvenser fra 2011 og frem, hvis udlændingepolitikken fra før regeringens tiltræden blev genindført.

3.2 Gennemgang af de tidligere undersøgelser - problemstillinger, resultater, datagrundlag og metode

Følgende undersøgelse er blevet vurderet af arbejdsgruppen som relevant i forhold til det i kommissoriet stillede spørgsmål om de offentlige udgifter:

- DREAM (2004): *Indvandrere, offentlige udgifter og finanspolitisk holdbarhed*

I det følgende afsnit følger en gennemgang af denne undersøgelse i forhold til analysernes problemstilling, resultater, metode og datagrundlag.

3.2.1 DREAM (2004): Indvandrere, offentlige udgifter og finanspolitisk holdbarhed

Problemstilling

I DREAMs analyser beskrives de finanspolitiske konsekvenser af ændringen af udlændinge- og ægteskabsloven i 2002 (lov nr. 365 af 6. juni 2002). De vigtigste konsekvenser af lovændringen er:

- Der gives ikke længere opholdstilladelse til "asylansøgere med de facto status" og færre flygtninge tildeles opholdstilladelse efter det erstattende begreb "asylansøger med beskyttelsesstatus".
- Begrænsning af mulighederne for familiesammenføring. Det er ikke muligt at få familiesammenført forældre over 60 år. Retten til ægtefællesammenføring er betinget af, at begge parter er fyldt 24 år, at den herboende kan forsørge ægtefællen og at ægtefællernes samlede tilknytning til Danmark er større end til et andet land.

Desuden beskrives de finanspolitiske konsekvenser ved indførelsen af starthjælpen i 2002 (lov nr. 361 af 6. juni 2002). Da det i 2004 ikke er muligt at identificere konsekvenser af lovændringen for beskæftigelsen blandt indvandrere, er der alene foretaget beregninger af de finanspolitiske effekter af det lavere ydelsesniveau. Starthjælpen er i beregningerne fastsat til i gennemsnit at udgøre 50 pct. af kontanthjælpsydelsen før skat.

Resultater

Hovedresultatet af DREAMs beregninger er,

- at ændringen i udlændinge- og ægteskabsloven har medført en årlig forbedring af den finanspolitiske holdbarhed på 0,26 pct. af BNP svarende til 3,9 mia. kr. i faste priser i 2006.¹⁸
- at indførelse af starthjælpen har medført en årlig forbedring af den finanspolitiske holdbarhed på 0,03 pct. af BNP svarende til 0,4 mia. kr. i faste priser i 2006.

Metode og datagrundlag

DREAMs beregninger bygger på følgende:

- En prognose for den fremtidige udvikling i antallet og alderssammensætningen af etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande.
- En analyse af de økonomiske karakteristika for etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande. Der fokuseres på erhvervsfrekvens, produktivitet, ledighed og individuelle offentlige udgifter pr. person. Offentlige udgifter, som kan fordeles på de enkelte individer, omfatter dels overførselsindkomster, dels individuelle offentlige serviceydelser, f.eks. børnepasning, uddannelse, sundhed og sociale foranstaltninger. Offentli-

¹⁸ Lovændringerne giver en årlig reduktion i nettoindvandringen på 2.100-2.900 personer.

ge udgifter, som ikke kan fordeles på det enkelte individ, fordeles jævnt på alle borgere i analyserne.

Effekten af ændringerne af lovgivningen er beregnet ved at sammenligne en fremskrivning af indvandringen uden lovændringen med en fremskrivning med lovændringen. Forskellen mellem de to fremskrivninger er effekten af lovændringen.

Modellens datagrundlag udgøres blandt andet af tal fra DREAMs befolkningsfremskrivning, den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik (RAS), Lovmodellen, nationalregnskabet og tal vedrørende indkomster, pensionsbidrag og kapitalapparat.

3.3 Forslag til nye analyser

DREAM beskriver i beregningerne, hvad de samfundsøkonomiske konsekvenser fra 2006 og frem ville have været, hvis den ændrede udlændingepolitik fra 2002 ikke var indført.

På samme måde er det muligt at beregne, hvad de samfundsøkonomiske konsekvenser ville være fra 2011 og frem, hvis man genindførte udlændingepolitikken fra før 2002. Det er dog ikke muligt at beregne de eksakte samfundsøkonomiske konsekvenser af ændringen i udlændingepolitikken for perioden 2002-2010 pga. ændringer i modellen og beregningsmetoderne i perioden.

Beregningerne af de samfundsøkonomiske konsekvenser, hvis den tidligere udlændingepolitik var videreført, kan gennemføres ved at sammenligne den finanspolitiske holdbarhed nu med et alternativt scenario, hvor udlændingepolitikken fra før regeringens tiltræden genindføres. Forskellen i finanspolitisk holdbarhed i de to beregninger viser de samfundsøkonomiske konsekvenser fra 2011 og frem, hvis udlændingepolitikken fra før regeringens tiltræden blev genindført.

En ny beregning af de samfundsmæssige konsekvenser ved at genindføre udlændingepolitikken fra før 2002, vil gøre det muligt at få beregninger, som tager højde for det nuværende indvandringsmønster.

Kapitel 4: Samfundsøkonomiske konsekvenser af forskellige scenarier for fremtidig indvandring og integration

I dette kapitel beskrives beregninger af de samfundsøkonomiske konsekvenser ved forskellige antagelser om den fremtidige indvandring til Danmark, indvandringens sammensætning samt indvandreres og efterkommeres arbejdsmarkedstilknytning og træk på offentlige indkomstoverførsler og serviceydelser. Arbejdsgruppen er stillet følgende spørgsmål:

Hvilke samfundsøkonomiske konsekvenser vil forskellige scenarier for den fremtidige indvandring og integration have. Scenarierne kan fx omfatte en vellykket integration, en mindre fremtidig indvandring fra henholdsvis ikke-vestlige og vestlige lande samt en større fremtidig indvandring af højt kvalificeret arbejdskraft?

4.1 Hovedresultater

De fleste beregnede scenarier tager udgangspunkt i beregninger af offentlige udgifter og indtægter over et livsforløb, som er beskrevet i sammenfatningens kapitel 2.

De seneste beregnede scenarier har vist, at:

- Øget indvandring fra *mindre udviklede lande* vil medføre en *forværring* af den finanspolitiske holdbarhed, mens øget indvandring fra *mere udviklede lande* i sig selv ikke vil medføre hverken en forværring eller forbedring af de offentlige finanser. Dog vil øget indvandring fra *mere udviklede lande* medføre en beskeden gevinst, hvis der er tale om indvandrere, der har samme tilknytning til arbejdsmarkedet som etniske danskere. Resultaterne afspejler effekterne af, at indvandrere fra mere udviklede lande i højere grad end indvandrere fra mindre udviklede lande deltager på arbejdsmarkedet og dermed har en større skattebetaling og i mindre grad trækker på offentlige indkomstoverførsler. Indvandrere fra mindre udviklede lande har derimod en lavere arbejdsmarkedstilknytning og betaler derfor mindre i skat, mens de i højere grad får udbetalt indkomstoverførsler. Desuden forlader indvandrere fra mere udviklede lande typisk Danmark inden pensionsalderen, hvor man ofte modtager mest fra den offentlige sektor.

- *Forbedret integration* eller *perfekt integration*, hvor indvandrere og efterkommere i højere grad er på arbejdsmarkedet, vil generelt *forbedre* den finanspolitiske holdbarhed markant. Det største potentiale findes i de scenarier, hvor det antages, at indvandrere og efterkommere får samme økonomiske adfærd som etniske danskere.
- ”*Superindvandring*”, hvor indvandrere kommer til Danmark efter endt uddannelse, fuldt ud kommer på arbejdsmarkedet og rejser ud igen før pensionsalderen, vil ligeledes *forbedre* de offentlige finanser.

Det skal bemærkes, at en perfekt integration er en beregningsteknisk antagelse, som ikke kan realiseres i praksis. Scenariet ville f.eks. forudsætte, at alle nuværende indvandrere i Danmark får samme uddannelsesmæssige baggrund som resten af befolkningen.

Det skal også bemærkes, at opgørelsesmetoderne - ligesom i de undersøgelser, der blev gennemgået i de forrige kapitler - afviger væsentligt fra hinanden, hvorfor scenarier ikke kan sammenlignes på tværs af undersøgelserne. Scenarierne bygger bl.a. på forskellige versioner af DREAM-modellen, som jævnlige opdateres med de nyeste baggrundsfaktorer som f.eks. erhvervsdeltagelse og træk på offentlige ydelser og indkomstoverførsler.

Arbejdsgruppen foreslår, at der foretages beregninger af scenarier for perfekt, vellykket og forbedret integration af indvandrere og efterkommere i Danmark samt mindre fremtidig indvandring baseret på den opdaterede DREAM-model. Arbejdsgruppen foreslår desuden, at der foretages beregninger af et scenario for øget indvandring af højt kvalificeret arbejdskraft. Endelig foreslår arbejdsgruppen, at der foretages beregninger af et scenario, hvor der sker en forbedret fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft. Læs mere om arbejdsgruppens forslag til nye beregninger i afsnit 4.3 sidst i kapitlet.

4.2 Gennemgang af de tidligere undersøgelser - problemstillinger, resultater, datagrundlag og metode

Følgende syv undersøgelser (seneste først) er blevet vurderet af arbejdsgruppen som relevante i forhold til det i kommissoriet stillede spørgsmål om de samfundsøkonomiske konsekvenser af forskellige scenarier for fremtidig indvandring og integration:

- JP/Nykredit (2010): *Potentiale-beregning af Jakob Legård Jakobsen, Nykredit, til brug for artikel i JP i marts 2010*
- Nationalbanken (2008): *Kvartalsoversigt, 3. kvartal 2008, ”Vækst, offentlige finanser og indvandring”*

- Det Økonomiske Råd (2007): *Dansk Økonomi - Efterår 2007*, kap. 3 "Vandrings betydning for arbejdsstyrken"
- Velfærdskommissionen (2005): *Fremtidens velfærd og globaliseringen*
- DREAM (2004): *Indvandrere, offentlige udgifter og finanspolitisk holdbarhed*
- Wadensjö & Orrje (2002): *Immigration and the public sector in Denmark*
- Tænketanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark (2002): *Indvandring, integration og samfundsøkonomi*

I de følgende afsnit bliver udvalgte scenarier i de syv publikationer gennemgået med hensyn til problemstilling, resultater, datagrundlag og metode.

4.2.1 JP/Nykredit (2010): Potentiale-beregning

Problemstilling

Til brug for en artikel i Jyllands Posten i marts 2010 foretog Jakob Legård Jakobsen, Nykredit, en beregning af den samfundsøkonomiske konsekvens af den lavere arbejdsmarkedstilknytning blandt indvandrere og efterkommere i Danmark.

Resultater

Nykredits beregning tager udgangspunkt i et grundforløb, hvor udviklingen i arbejdsstyrken de kommende 30 år er beregnet under antagelse af, at de alders- og herkomstbetingede erhvervsfrekvenser, som var gældende i 2009, ville forblive uændret.

Herefter beregnede Nykredit et scenario, hvor det antages, at erhvervsfrekvensen for indvandrere og efterkommere var den samme som for etniske danskere.

Beregningen viste, at:

- **Bruttoværditilvæksten ville stige med knap 25 mia. kr. om året, hvis indvandrere og efterkommere havde samme tilknytning til arbejdsmarkedet som etniske danskere.**
- I 2040 ville bruttoværditilvæksten være 32 mia. kr. højere, hvis indvandrere og efterkommere havde samme tilknytning til arbejdsmarkedet som etniske danskere.

Denne effekt er givetvis sammensat af dels en øget beskæftigelsesgrad og dels den demografiske udvikling med flere efterkommere i den erhvervsaktive alder.

Det er vigtigt at understrege, at beregningen forsøger at kvantificere potentialet af en "perfekt" integration. Analysens resultater kan derfor ikke bruges som et udtryk for omkostningen ved indvandring.

Metode og datagrundlag

Beregningerne er foretaget af Nykredit baseret på oplysninger om alders- og herkomstbetingede erhvervsfrekvenser samt befolkningen fordelt på aldersgrupper. Alle data er fra Danmarks Statistik.

4.2.2 Nationalbanken (2008): "Vækst, offentlige finanser og indvandring"

Problemstilling

Til brug for Nationalbankens kvartalsoversigt, 3. kvartal 2008, foretog DREAM i samarbejde med Nationalbanken en række beregninger af konsekvenserne for de offentlige finanser af forskellige scenarier om indvandringens fremtidige størrelse og sammensætning og om indvandreres og efterkommeres arbejdsmarkedstilknytning, produktivitet og træk på offentlige indkomstoverførsler.

Scenarierne var følgende:

- 1) Perfekt integration
- 2) En øget superindvandring
- 3) Øget indvandring med den nuværende fordeling mellem mere og mindre udviklede lande
- 4) En øget indvandring fra mindre udviklede lande
- 5) En øget indvandring fra mere udviklede lande.

Resultater

Beregningerne viser grundlæggende:

- 1) I scenario 1 antages det, at indvandrere og efterkommere fra både mindre og mere udviklede lande blev perfekt integrerede - det vil sige, at de får samme økonomiske adfærd, herunder deltagelse på arbejdsmarkedet og produktivitet, som etniske danskere af samme alder og køn. Beregningen viser, at **perfekt integration årligt vil forbedre de offentlige finanser med 1,26 pct. af BNP.**
- 2) I scenario 2 antages det, at der kommer 5.000 flere indvandrere hvert år fremover, og at disse indvandrere er "superindvandrere" (dvs. indvandrere, der først kommer

til landet efter endt uddannelse, har en erhvervsfrekvens på 100 pct., ikke medbringer deres familie og forlader landet igen inden pensionsalderen). Beregningen viser, at **superindvandring årligt vil forbedre de offentlige finanser med 0,35 pct. af BNP.**

- 3) I scenario 3 antages det, at der kommer 5.000 flere indvandrere hvert år fremover med den nuværende fordeling af oprindelse i mere og mindre udviklede lande med uændret økonomisk adfærd. Beregningen viser, at **øget indvandring årligt vil forværre de offentlige finanser med 0,18 pct. af BNP.**
- 4) I scenario 4 antages det, at der kommer 5.000 flere indvandrere fra mindre udviklede lande hvert år fremover med uændret økonomisk adfærd. Beregningen viser, at **øget indvandring fra mindre udviklede lande årligt vil forværre de offentlige finanser med 0,54 pct. af BNP.**
- 5) I scenario 5 antages det, at der kommer 5.000 flere indvandrere fra mere udviklede lande hvert år fremover med uændret økonomisk adfærd. Beregningen viser, at **øget indvandring fra mere udviklede lande årligt vil forværre de offentlige finanser med 0,03 pct. af BNP.**

Resultaterne i Nationalbankens analyse er opsummeret i tabel 4.1.

Tabel 4.1: Nationalbankens scenarieberegninger	
	Forbedring af de offentlige finanser i forhold til grundforløb, pct. af BNP
Perfekt integration	1,26
"Superindvandring"	0,35
Øget indvandring med nuværende landefordeling	-0,18
Øget indvandring fra mindre udviklede lande	-0,54
Øget indvandring fra mere udviklede lande	-0,03

Note: Tallene i tabellen viser den permanente ændring i den offentlige budgetsaldo i pct. af BNP (holdbarhedsindikatoren) som følge af de forskellige scenarier. Et negativt tal angiver et behov for stramning af finanspolitikken for at opnå uændret holdbarhed, mens et positivt tal betyder, at finanspolitikken kan lempes.

Nationalbankens scenarier viser, at det største potentiale findes ved øget integration af indvandrere og efterkommere i Danmark. Scenarierne viser samtidig, at øget indvandring fra mere udviklede lande vil have en begrænset effekt på de offentlige finanser, mens øget indvandring fra mindre udviklede lande vil forværre de offentlige finanser.

Nationalbankens scenario for superindvandring viser, at det især er arbejdskraftindvandring, som medfører en økonomisk gevinst for de offentlige finanser, idet denne gruppe bidrager til den offentlige kasse med skatteindtægter i det tidsrum, gruppen arbejder her i landet, mens de til gengæld ikke trækker på offentlige overførselsindkomster.

Metode og datagrundlag

Nationalbankens analyser er foretaget ved hjælp af den økonomiske model DREAM.

DREAMs beregninger bygger på følgende:

- En prognose for den fremtidige udvikling i antallet og alderssammensætningen af etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande.
- En analyse af de økonomiske karakteristika for etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra hhv. mere og mindre udviklede lande. Der fokuseres på erhvervsfrekvenser, løn for beskæftigede, ledighed og individuelle offentlige udgifter pr. person. Offentlige udgifter, som kan fordeles på de enkelte individer, omfatter dels overførselsindkomster, dels individuelle offentlige serviceydelser, f.eks. børnepasning, uddannelse, sundhed og sociale foranstaltninger. Offentlige udgifter, som ikke kan fordeles på det enkelte individ, fordeles jævnt på alle borgere i analyserne.

Modellens datagrundlag udgøres blandt andet af tal fra DREAMs befolkningsfremskrivning, den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik (RAS), Lovmodellen, nationalregnskabet og tal vedrørende indkomster, pensionsbidrag og kapitalapparat.

4.2.3 De Økonomiske Råd (2007): Kap. 3 ”Vandringers betydning for arbejdsstyrken”

Problemstilling

De Økonomiske Råd fik i efteråret 2007 foretaget beregninger af to scenarier på DREAM-modellen, som blev offentliggjort i Rådets publikation ”Dansk Økonomi - Efterår 2007”.

De to scenarier var:

- 1) Øget indvandring fra mere udviklede lande
- 2) Øget indvandring fra mere udviklede lande med højere beskæftigelsesgrad

Resultater

Beregningerne viser følgende:

- 1) I dette scenario antages det, at der kommer 5.000 flere fra mere udviklede lande fra og med 2007 med den samme erhvervsfrekvens, som svarer til det generelle niveau for indvandrere fra mere udviklede lande. Beregningerne viste, at **øget indvandring fra mere udviklede lande ikke har nogen effekt på de offentlige finanser.**
- 2) I dette scenario antages det, at der kommer 5.000 flere indvandrere fra mere udviklede lande fra og med 2007 med samme erhvervsfrekvens som etniske danskere. Beregningerne viste, at **øget indvandring fra mere udviklede lande, som har en erhvervsdeltagelse som blandt etniske danskere, vil forbedre de offentlige finanser med 0,2 pct. af BNP.**

Resultaterne i De Økonomiske Råds analyse er opsummeret i tabel 4.2.

Tabel 4.2: De Økonomiske Råds scenarieberegninger	
	Effekten på den finanspolitiske holdbarhed, pct. af BNP
Øget indvandring fra mere udviklede lande, uændret erhvervsfrekvens	0,0
Øget indvandring fra mere udviklede lande, erhvervsfrekvens som etniske danskere	0,2

Note: Positivt fortegn betyder, at den finanspolitiske holdbarhed forbedres, mens negativt fortegn betyder, at den finanspolitiske holdbarhed forværres.

Beregningerne viser, at øget indvandring fra mere udviklede lande ikke i sig selv vil bidrage til den offentlige økonomi, men at en økonomisk gevinst ved indvandring i høj grad afhænger af indvandreernes arbejdsmarkedstilknytning, mens de er i Danmark.

Metode og datagrundlag

Det Økonomiske Råds analyser er foretaget ved hjælp af den økonomiske model DREAM. Der henvises til afsnit 4.2.2 om metode og datagrundlag.

4.2.4 Velfærdscommissionen (2005): Fremtidens velfærd og globaliseringen

Problemstilling

Velfærdscommissionen har foretaget en række beregninger af indvandringen økonomiske konsekvenser for det offentlige baseret på DREAM-modellen. Kommissionen foretog i den forbindelse beregninger af de samfundsøkonomiske konsekvenser af en række scenarier

med forskellige antagelser om indvandringens fremtidige størrelse og sammensætning samt om indvandrere og efterkommeres arbejdsmarkedstilknøytning og træk på offentlige indkomstoverførsler.

Scenarierne var bl.a. følgende:

- 1) Perfekt integration
- 2) En stigning i den fremtidige indvandring fra mindre udviklede lande på henholdsvis 5.000 og 10.000 personer årligt
- 3) Ingen fremtidig indvandring fra mindre udviklede lande
- 4) Ingen fremtidig indvandring fra mere udviklede lande

Resultater

Beregningerne viser følgende:

- 1) I scenario 1 antages, at indvandrere og efterkommere fra både mindre og mere udviklede lande bliver perfekt integrerede (dvs. får samme økonomiske adfærd, herunder deltagelse på arbejdsmarkedet, som etniske danskere med samme alder og køn). Beregningerne viser, at **perfekt integration årligt vil forbedre den offentlige sektors økonomi med 3,0 pct. af BNP** (fra 2021), hvilket i 2006 svarede til godt 45 mia. kr. (i faste 2001-priser).
- 2) I disse to scenarier antages det, at der vil være en stigning i den fremtidige indvandring fra mindre udviklede lande med uændret økonomisk adfærd på henholdsvis 5.000 og 10.000 personer årligt fra 2007. Beregningerne viser, at **en stigning i den fremtidige indvandring fra mindre udviklede lande på henholdsvis 5.000 og 10.000 personer årligt vil forværre den offentlige sektors økonomi med henholdsvis 0,8 pct. og 1,6 pct. af BNP** (fra 2021).
- 3) I scenario 3 antages det, at der ingen fremtidig indvandring vil være fra mindre udviklede lande. Beregningerne viser, at **ingen fremtidig indvandring fra mindre udviklede lande årligt vil forbedre den offentlige sektors økonomi med 2,7 pct. af BNP** (fra 2021).
- 4) I scenario 4 antages det, at der ingen fremtidig indvandring vil være fra mere udviklede lande. Beregningerne viser, at **ingen fremtidig indvandring fra mere udviklede lande årligt vil forværre den offentlige sektors økonomi med 0,1 pct. af BNP** (fra 2021).

Resultaterne i Velfærdskommissionens analyse er opsummeret i tabel 4.3.

Tabel 4.3: Velfærdskommissionens scenarieberegninger	
	Effekten på den finanspolitiske holdbarhed, pct. af BNP i 2021
Perfekt integration	3,0
Øget indvandring fra mindre udviklede lande:	
5.000 personer årligt	-0,8
10.000 personer årligt	-1,6
Ingen fremtidig indvandring fra mindre udviklede lande	2,7
Ingen fremtidig indvandring fra mere udviklede lande	-0,1

Note: Positivt fortegn betyder, at den finanspolitiske holdbarhed forbedres, mens negativt fortegn betyder, at den finanspolitiske holdbarhed forværres.

Velfærdskommissionens beregninger på scenarier viser - ligesom en række andre beregninger på modellen - at det største potentiale findes ved øget integration af indvandrere og efterkommere i Danmark. Ifølge Velfærdskommissionen ville et skift i indvandrerne og efterkommernes gennemsnitlige økonomiske karakteristika, så de svarer til gennemsnittet for personer af dansk oprindelse, reducere den offentlige sektors langsigtede finansieringsproblemer med 80 pct. Ifølge Velfærdskommissionen er det dog i denne forbindelse vigtigt at påpege, at denne konklusion illustrerer en beregningsteknisk situation. Der er ikke nogen umiddelbare politiske indgreb, som vil kunne opnå dette.

Beregningerne viser samtidig, at øget indvandring fra mere udviklede lande vil have en begrænset effekt på de offentlige finanser, mens øget indvandring fra mindre udviklede lande vil forværre de offentlige finanser. De to konklusioner afspejler dels, at indvandre-re generelt har en lavere arbejdsmarkedstilknytning end etniske danskere, dels at den økonomiske adfærd blandt indvandrere fra mere udviklede lande i højere grad ligner den etnisk danske befolknings økonomiske adfærd.

Metode og datagrundlag

Velfærdskommissionens analyser er foretaget ved hjælp af den økonomiske model DREAM. Der henvises til afsnit 4.2.2 om metode og datagrundlag.

4.2.5 DREAM (2004): Indvandrere, offentlige udgifter og finanspolitisk holdbarhed

Problemstilling

DREAM har for en tværministeriel arbejdsgruppe foretaget en analyse af de langsigtede økonomiske konsekvenser for byrdefordelingen mellem stat, amter og kommuner af udlændinge- og integrationspolitikken.

DREAM beregnede i den forbindelse de økonomiske konsekvenser for det offentlige som følge af ændringen i udlændingeloven samt ændringerne i lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven med indførelse af starthjælpen, jf. kapitel 3. DREAM beregnede endvidere de økonomiske konsekvenser for det offentlige ved en række scenarier med forskellige antagelser om indvandringens fremtidige størrelse og sammensætning og om indvandreres og efterkommeres arbejdsmarkedstilknytning og træk på offentlige indkomstoverførsler.

Scenarierne var bl.a. følgende:

- 1) Øget indvandring fra mere og mindre udviklede lande
- 2) Øget indvandring fra mindre udviklede lande
- 3) Perfekt integration

Resultater

Beregningerne viser følgende:

- 1) I scenario 1 antages, at der fra 2006 kommer 5.000 ekstra indvandrere fra både mindre og mere udviklede lande (ca. 2/3 fra mere udviklede lande, ca. 1/3 fra mindre udviklede lande) med uændret økonomisk adfærd. Beregningerne viser, at **øget indvandring fra både mere og mindre udviklede lande ville medføre en begrænset virkning på den finanspolitiske holdbarhed, som forværres med 0,08 pct. af BNP fra og med 2006**, svarende til 1,2 mia. kr. i 2006 (i 2000-priser).
- 2) I scenario 2 antages, at der fra 2006 kommer 5.000 ekstra indvandrere fra mindre udviklede lande med uændret økonomisk adfærd. Beregningerne viser, at **øget indvandring fra mindre udviklede lande ville medføre en forværring af den finanspolitiske holdbarhed på 0,34 pct. af BNP fra og med 2006**, svarende til 5,0 mia. kr. i 2006 (i 2000-priser).
- 3) I scenario 3 antages, at indvandrere og efterkommere, der er i Danmark, og som kommer til Danmark i fremtiden, har samme økonomiske adfærd som jævnaldrende etniske danskere af samme køn. Det vil bl.a. sige, at de har samme erhvervsfrekvens og i samme grad modtager indkomstoverførsler som jævnaldrende etniske danskere af samme køn. Beregningen viser, at **perfekt integration potentielt ville**

betyde *en gevinst* for den offentlige sektor på 1,99 pct. af BNP fra og med 2006, svarende til 29,2 mia. kr. i 2006 (i 2000-priser).¹⁹

Resultaterne i DREAMs analyse er opsummeret i tabel 4.4 nedenfor.

Tabel 4.4: DREAMs scenarieberegninger	
	Effekten på den finanspolitiske holdbarhed, pct. af BNP i 2006
Øget indvandring fra mere og mindre udviklede lande	-0,08
Øget indvandring fra mindre udviklede lande	-0,34
Perfekt integration	1,99

Note: Positivt fortegn betyder, at den finanspolitiske holdbarhed forbedres, mens negativt fortegn betyder, at den finanspolitiske holdbarhed forværres.

De tre scenarier giver samme billede, som det der fremgår af bl.a. Tænk tankens arbejde, jf. afsnit 4.2.7, nemlig at det største potentiale findes ved forbedret integration af indvandrere og efterkommere.

Øget indvandring vil forværre de offentlige finanser, særligt øget indvandring fra mindre udviklede lande. Resultaterne afspejler effekterne af indvandreres generelt lavere arbejdsmarkedstilknytning og dermed højere grad af modtagelse af offentlige overførselsindkomster.

Metode og datagrundlag

DREAMs analyser er foretaget ved hjælp af den økonomiske model DREAM. Der henvises til afsnit 4.2.2 om metode og datagrundlag.

4.2.6 Wadensjö & Orrje (2002): *Immigration and the public sector in Denmark*

Problemstilling

Wadensjö & Orrje har for Rockwool Fondens Forskningsenhed beregnet de gennemsnitlige indtægter og udgifter til den offentlige sektor over et livsforløb for etniske danskere, indvandrere fra vestlige lande og indvandrere fra ikke-vestlige lande, jf. kapitel 2.

¹⁹ Integrationsministeriet fik foretaget beregninger af et alternativt scenario med forbedret integration, hvor det antages, at indvandrere og efterkommere fra mindre udviklede lande opnår samme økonomiske adfærd som personer fra mere udviklede lande. Beregningen har vist, at forbedret integration ville betyde en gevinst for den offentlige sektor på 12 mia. kr. årligt fra og med 2006 (Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration, 2004).

Wadensjö og Orrje foretog i den forbindelse beregninger af de økonomiske konsekvenser for det offentlige ved to scenarier med forskellige antagelser om øget indvandring fra henholdsvis ikke-vestlige og vestlige lande.

Scenarierne er følgende:

- 1) en øget indvandring i 1998 på 10.000 personer fra ikke-vestlige lande
- 2) en øget indvandring i 1998 på 10.000 personer fra vestlige lande

Resultater

- 1) I scenario 1 antages det, at der i 1998 sker en øget indvandring fra ikke-vestlige lande på 10.000 personer med uændret økonomisk adfærd. Beregningerne viser, at dette **vil koste den offentlige sektor 8,3 mia. kr.** set over hele de berørte indvandreres livsforløb.
- 2) I scenario 2 antages det, at der i 1998 sker en øget indvandring på 10.000 personer fra vestlige lande med uændret økonomisk adfærd. Beregningerne viser, at dette **vil betyde en økonomisk gevinst for den offentlige sektor på 5,7 mia. kr.** set over hele de berørte indvandreres livsforløb.

Resultaterne i Wadensjö og Orrjes analyse er opsummeret i tabel 4.5 nedenfor.

Tabel 4.5: Wadensjö og Orrjes scenarieberegninger	
	Den forventede effekt på de offentlige finanser, mia. kr.
Øget indvandring på 10.000 personer fra ikke-vestlige lande i 1998	-8,3
Øget indvandring på 10.000 personer fra vestlige lande i 1998	5,7

Note: Tallene udtrykker størrelsen af de berørte indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser set over et helt livsforløb.

Wadensjö og Orrjes scenarier viser således, at øget indvandring fra ikke-vestlige lande vil medføre en ekstra omkostning for den offentlige sektor, mens øget indvandring fra vestlige lande vil medføre en økonomisk gevinst for den offentlige sektor.

Effekterne hænger i høj grad sammen med, at indvandrere fra vestlige lande har en relativ høj beskæftigelsesgrad, mens indvandrere fra ikke-vestlige lande har en lavere beskæftigelsesgrad, og denne gruppe i højere grad modtager offentlige overførselsindkomster.

Metode og datagrundlag

Wadensjö & Orrjes beregninger er foretaget på baggrund af registerdata i Lovmodellen for 1998. Lovmodellen samler en række registre over bl.a. indkomst, skat, overførsler og serviceydelser opdelt på køn, alder og oprindelse (vestlig/ikke-vestlig). Lovmodellen kan således bruges til at vise indtægter og udgifter for forskellige grupper af befolkningen.

I Lovmodellen bliver de direkte skatter fordelt på individer, der betaler disse skatter, mens de indirekte skatter bliver fordelt på individer efter deres andel af de disponible indkomster. Indkomstoverførsler er ligeledes fordelt på de enkelte individer. Hovedparten af det offentlige forbrug fordeles enten på de enkelte individer (eks. udgifter til uddannelse, sundhed og ældrepleje) eller jævnt fordelt på hele befolkningen. De udgifter, der ikke er medtaget i Lovmodellen og derfor ikke er med i beregningerne, er udgifter der ikke antages at være afhængige af befolkningstørrelsen. Det er f.eks. udgifter til centraladministrationen, forsvar og de statslige subsidier til den private sektor.

Beregningerne af udgifter over et livsforløb er således baseret på gennemsnitlige bidrag og omkostninger til etniske danskere, indvandrere fra vestlige lande og indvandrere fra ikke-vestlige lande i 1998 opdelt på køn og alder. Det gennemsnitlige nettobidrag viser således, hvad en person i gennemsnit kommer til at koste eller bidrage med” til den offentlige sektor over et helt livsforløb, givet statistiske karakteristika fra 1998 fastholdes.

I modsætning til de øvrige beregninger af nettobidrag til det offentlige over et livsforløb har Wadensjö & Orrje gennemført beregningerne med en antagelse om, at alle indvandrere kommer til Danmark, når de er 0 år gamle. Mange indvandrere er dog voksne, når de indvandrer til Danmark, hvilket betyder, at udgifterne til indvandrere over et livsforløb reelt er lavere end i Wadensjö & Orrjes beregninger.

DREAM tager i deres beregninger højde for konsekvenser af ændret lovgivning for netto-bidraget over et livsforløb, således at f.eks. effekterne af en ændret pensionsalder inddrages i beregningerne. Wadensjö & Orrje tager i deres beregninger ikke højde for sådanne ændringer i lovgivningen.

Alle beregningerne er foretaget med en diskonteringsrente på 2 pct.

4.2.7 Tænk tanken (2002): *Indvandring, integration og samfundsøkonomi*

Problemstilling

DREAM har for Tænk tanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark foretaget en analyse af de samfundsøkonomiske omkostninger ved indvandring til Danmark. Tænk tanken fik i den forbindelse beregnet de økonomiske konsekvenser for det offentlige ved en række scenarier med forskellige antagelser om indvandringens fremtidige størrelse og sammensætning og om indvandreres og efterkommeres arbejdsmarkedstilknudning og træk på offentlige indkomstoverførsler.

Scenarierne var bl.a. følgende:

- 1) perfekt integration
- 2) forbedret integration
- 3) øget indvandring fra både mere og mindre udviklede lande
- 4) øget indvandring fra mindre udviklede lande
- 5) efterkommere fra mindre udviklede lande får en lavere erhvervsfrekvens

Alle scenarierne tager udgangspunkt i et grundforløb, hvor de nødvendige offentlige besparelser fra 2005 årligt udgør 1,1 pct. af BNP i 2005, svarende til 14,3 mia. kr. (i 1999-priser). I grundforløbet antages det bl.a., at integrationen af indvandrere og efterkommere, indvandringens størrelse, indvandringens sammensætning på oprindelsesland samt indvandreres, efterkommeres og etniske danskeres økonomiske adfærd forbliver på det daværende niveau.

Resultater

- 1) Ved scenario 1 antages det, at indvandrere og efterkommere får samme økonomiske adfærd (dvs. bl.a. samme erhvervsfrekvens og træk på offentlige indkomstoverførsler) som etniske danskere. Beregningerne viser, at **perfekt integration ville betyde, at de nødvendige offentlige besparelser kunne reduceres med 23,4 mia. kr. (1999-priser) i forhold til grundforløbet, svarende til 1,8 pct. af BNP i 2005.**
- 2) Ved scenario 2 antages det, at indvandrermand efter 15 års ophold vil have samme erhvervsfrekvenser og samme træk på offentlige indkomstoverførsler, som etnisk danske mænd, mens forskellen på erhvervsfrekvenser og træk på offentlige indkomstoverførsler mellem indvandrerkvinder og etnisk danske kvinder vil efter 15 års ophold vil være reduceret med 25 pct. i forhold til år 2000. Endelig vil efterkommerne have samme erhvervsfrekvens og træk på offentlige indkomstoverførsler, som

sammenlignelige grupper af dansk herkomst. Beregningerne viser, at **forbedret integration ville betyde, at de nødvendige offentlige besparelser kunne reduceres med 18,2 mia. kr. (1999-priser)** i forhold til grundforløbet, svarende til 1,4 pct. af BNP i 2005.

- 3) Ved scenario 3 antages det, at den årlige indvandring stiger med 5.000 personer ekstra om året fra 2005 i forhold til Tænketankens egen prognose. De ekstra indvandrere antages at have uændret økonomisk adfærd og at være ligeligt fordelt mellem indvandrere fra mere udviklede lande og indvandrere fra mindre udviklede lande. Beregningerne viser, at **øget indvandring fra både mere og mindre udviklede lande ikke vil ændre på niveauet for de nødvendige offentlige besparelser** i forhold til grundforløbet.
- 4) Ved scenario 4 antages det, at den årlige indvandring stiger med 5.000 personer ekstra om året fra 2005 i forhold til Tænketankens egen prognose. Her antages det, at alle 5.000 ekstra indvandrere kommer fra mindre udviklede lande og har uændret økonomisk adfærd. Beregningerne viser, at **øget indvandring fra mindre udviklede lande ville betyde, at de nødvendige offentlige besparelser ville forøges med 1,3 mia. kr. (1999-priser)** i forhold til grundforløbet, svarende til 0,1 pct. af BNP i 2005.
- 5) Ved scenario 5 antages det, at efterkommere fra mindre udviklede lande får en lavere erhvervsfrekvens end efterkommere fra mere udviklede lande. Beregningerne viser, at **forværret integration af efterkommere fra mindre udviklede lande vil betyde, at de nødvendige offentlige besparelser fra 2005 ville forøges med 3,9 mia. kr. (1999-priser)** i forhold til grundforløbet, svarende til 0,3 pct. af BNP i 2005.

Resultaterne i Tænketankens analyse er opsummeret i tabel 4.6.

Tabel 4.6: Tænketankens scenarieberegninger	
	Forbedring af de offentlige finanser i forhold til grundforløb, pct. af BNP i 2005
Perfekt integration	1,8
Forbedret integration	1,4
Øget indvandring fra både mere og mindre udviklede lande	0,0
Øget indvandring fra mindre udviklede lande	-0,1
Efterkommere fra mindre udviklede lande får en lavere erhvervsfrekvens	-0,3

Note: Positivt fortegn betyder, at de offentlige finanser forbedres, mens negativt fortegn betyder, at de offentlige finanser forværres.

Tænk tankens scenarier viser, at det største potentiale findes ved en forbedret integration, hvor indvandrere og efterkommere i højere grad kommer i beskæftigelse/tilknyttedes arbejdsmarkedet og i mindre grad modtager offentlige indkomstoverførsler.

Scenarierne viser samtidig, at en øget indvandring ikke vil forbedre de offentlige finanser - snarere tværtimod. Dette skyldes, at indvandreres arbejdsmarkedstilknytning generelt er lavere end etniske danskeres.

Metode og datagrundlag

Tænk tankens analyser er foretaget ved hjælp af den økonomiske model DREAM. Der henvises til afsnit 4.2.2 om metode og datagrundlag.

4.3 Forslag til nye analyser

I forhold til opstilling af scenarier findes der mange muligheder, og der er mange scenarier, som ikke tidligere er blevet beregnet, ligesom nogle scenarier er mere realistiske end andre.

For at vurdere effekterne af forskellige scenarier med hensyn til integration og indvandring, bør beregningen af scenarier desuden ske med udgangspunkt i et grundforløb, der bygger på den mest opdaterede version af DREAM-modellen.

Arbejdsgruppen foreslår på den baggrund, at der foretages beregninger af de samfundsøkonomiske konsekvenser af følgende scenarier:

- 1) Perfekt integration mht. indvandreres og efterkommeres økonomiske adfærd
- 2) Vellykket integration mht. indvandreres og efterkommeres økonomiske adfærd
- 3) Vellykket integration mht. efterkommeres økonomiske adfærd
- 4) Forbedret integration mht. indvandreres og efterkommeres økonomiske adfærd
- 5) Mindre fremtidig indvandring
- 6) Øget fremtidig indvandring af højt kvalificeret arbejdskraft
- 7) Bedre fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft

Litteratur

Borjas, George J., Richard B. Freeman, & Lawrence F. Katz (1992): "On the Labor Market effects of Immigration and Trade" i George J. Borjas & Richard B. Freeman (red.): *Immigration and the Work Force: Economic Consequences for the United States and Source Areas*. Chicago: The University of Chicago Press.

CEPOS (2009): *Indvandreres og danskeres påvirkning af de offentlige finanser - der er behov for et politikskifte*.

Danmarks Nationalbank (2008): *Kvartalsoversigt, 3. kvartal 2008, "Vækst, offentlige finanser og indvandring"*.

De Økonomiske Råd (2007): *Dansk Økonomi - Efterår 2007*, kap. 3 "Vandrings betydning for arbejdsstyrken".

DREAM (2011): *Samlet nettobidrag fordelt på oprindelse - Baseret på DREAMs 2009-fremskrivning*.

DREAM (2004): *Indvandrere, offentlige udgifter og finanspolitisk holdbarhed*.

Finansministeriet (1998): *Budgetredegørelse 98*.

JP/Nykredit (2010): *Potentiale-beregning af Jakob Jakobsen til brug for artikel i JP i marts 2010*.

Matthiessen, Poul Chr. (2009): *Immigration to Denmark: An Overview of the Research Carried Out from 1999 to 2006 by the Rockwool Foundation Research Unit*. Odense: University Press of Southern Denmark.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration (2004): *Rapport om de langsigtede byrdefordelingsmæssige konsekvenser af udlændinge- og integrationspolitikken*.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration (2010): *Tal og fakta om integration: Befolkning, uddannelse, beskæftigelse, tema om børn.*

Tænketanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark (2002): *Indvandring, integration og samfundsøkonomi.* København: Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.

Velfærdskommissionen (2005): *Fremtidens velfærd og globaliseringen.*

Wadensjö, Eskil (1999): “Økonomiska effekter av invandringen” i David Coleman & Eskil Wadensjö: *Indvandringen til Danmark: Internationale og nationale perspektiver.* København: Spektrum.

Wadensjö, Eskil (2000): “Omfördeling via offentlig sketor: En fördjupad analys” i Gunnar Viby Mogensen & Poul Chr. Mattiessen (red.): *Integration i Danmark omkring årtusindeskiftet.* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Wadensjö, Eskil (2002): “Økonomiska effekter av invandringen” i Gunnar Viby Mogensen & Poul Chr. Mattiessen (red.): *Indvandrere og arbejdsmarkedet.* København: Spektrum.

Wadensjö, Eskil (2007): “Immigration and Net Transfer within the Public Sector in Denmark” i *European Journal of Political Economy*, 23/2, 472-485.

Wadensjö, Eskil, & Christer Gerdes (2004): “Immigrants and the Public Sector in Denmark and Germany” & “Some Socioeconomic Consequences of Immigration” i Torben Tranæs & Klaus F. Zimmermann (red.): *Migrants, Work and the Welfare State.* Odense: University Press of Southern Denmark.

Wadensjö, Eskil, & Christer Gerdes (2006): *Immigration and the Welfare State: Some Danish Experiences.* AMID Working Paper Series, 60/2006.

Wadensjö, Eskil, & Helene Orrje (2002): *Immigration and the public sector in Denmark.* Aarhus: Aarhus University Press.

Økonomiministeriet (1997): *Økonomisk oversigt, december 1997.*

Bilag 1: Arbejdsgruppens kommissorium

Baggrund

Det fremgår af aftalen "Nye Tider. Nye krav" mellem regeringen og Dansk Folkeparti, at:

"Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der igangsættes en udredning, der skal belyse de økonomiske virkninger af indvandringen og de økonomiske konsekvenser, hvis den tidligere udlændingepolitik fra før 2002 var blevet videreført.

Undersøgelsen skal derudover bl.a. afdække, hvad forskellige grupper af indvandrere koster i direkte udgifter (fx udgifter til asylområdet, tolke, integrationsprogram) og i udgifter til særforanstaltninger i skoler og institutioner. Derudover skal undersøgelsen afdække, hvad forskellige grupper af henholdsvis ikke-vestlige og vestlige indvandrere samt etniske danskere i gennemsnit koster og bidrager med til samfundet set over et livsforløb i dag set i forhold til før regeringens tiltræden."

Arbejdsgruppens opgaver

Der er tidligere gennemført en række undersøgelser af indvandringens økonomiske konsekvenser. Undersøgelserne er bl.a. gennemført af ministerier, arbejdsgrupper, kommissioner, Danmarks Statistik og forskningsinstitutioner.

Der nedsættes en arbejdsgruppe, som på baggrund af tidligere undersøgelses resultater samt evt. supplerende data, skal afdække følgende spørgsmål:

1. Hvad koster forskellige grupper af indvandrere fra henholdsvis ikke-vestlige og vestlige lande i direkte udgifter, fx udgifter til asylområdet og integrationsprogrammer samt til særforanstaltninger i skoler og institutioner.
2. Hvad koster og bidrager forskellige grupper af indvandrere og efterkommere med henholdsvis ikke-vestlig og vestlig oprindelse samt etniske danskere i gennemsnit med til samfundet over et livsforløb i dag set i forhold til før regeringens tiltræden.
3. Hvad de samfundsøkonomiske konsekvenser havde været, hvis den tidligere udlændingepolitik fra før 2002 var blevet videreført.

4. Hvilke samfundsøkonomiske konsekvenser vil forskellige scenarier for den fremtidige indvandring og integration have. Scenarierne kan fx omfatte en vellykket integration, en mindre fremtidig indvandring fra henholdsvis ikke-vestlige og vestlige lande samt en større fremtidig indvandring af højt kvalificeret arbejdskraft.

Der er i forbindelse med finansloven for 2011 afsat en ramme på 3 mio. kr. til gennemførelse af udredningen om indvandringens samfundsøkonomiske konsekvenser og udredningen om grænsependleres ægteskabsmønstre.

Arbejdsgruppens tidsplan

Arbejdsgruppen forelægger resultatet af udredningen for ØU i april 2011. Når udredningen foreligger, vil aftaleparterne mødes og aftale det videre forløb, herunder behovet for evt. yderligere undersøgelser. En evt. anden del af analysen forelægges ØU september 2011.

Bilag 2: Arbejdsgruppens sammensætning

Arbejdsgruppen består af repræsentanter for Beskæftigelsesministeriet, Finansministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Integrationsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet. Andre ministerier kan inddrages efter behov. Integrationsministeriet varetager formandskab og sekretariat for arbejdsgruppen.

I arbejdsgruppen har deltaget som repræsentanter for:

- Finansministeriet: kontorchef Christian Liebing, kontorchef Mads Diness Jensen og fuldmægtig Julie Lungholt
- Økonomi- og Erhvervsministeriet: kontorchef Martin Ulrik Jensen og specialkonsulent Pia Tetler
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet: kontorchef Henrik Grosen Nielsen, fuldmægtig Erich Erichsen og fuldmægtig Kathrine Marie Støvring Nielsen
- Integrationsministeriet: afdelingschef Henrik Kyvsgaard (formand)
- Beskæftigelsesministeriet: kontorchef Helle Osmer Clausen og fuldmægtig Michael Drecher

I arbejdsgruppens sekretariat har deltaget:

Enhedschef Henrik Torp Andersen, specialkonsulent Mona Hansen, fuldmægtig Joana M. Nørskov og fuldmægtig Maren Sørensen, alle fra Integrationsministeriets Analyseenhed.

Arbejdsgruppen har indtil videre afholdt fire møder. Derudover blev der afholdt et seminar for arbejdsgruppen og sekretariatet med oplæg fra eksterne eksperter om forskellige aspekter vedrørende beregninger af indvandringens økonomiske konsekvenser mv.